

Nr 48

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående omorganisation av de fiskesakkunniga organen i vattenmål, m. m.; given Stockholms slott den 16 februari 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Eric Holmqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I syfte att effektivisera det utredningsarbete, som bedrivs av de fiskesakkunniga organen i vattenmål, förordas i propositionen, att all sådan verksamhet koncentreras till fiskeriintendentsorganisationen och att denna vad gäller de tre nordligaste distrikten förstärks med tjänster för såväl kvalificerad biologisk och statistisk personal som fiskmästar- och kontorspersonal. Utredningsavdelningen och sekretariatet vid fiskeristyrelsens sötvattenslaboratorium föreslås samtidigt skola upplösas, varvid flertalet tjänster vid dessa enheter överflyttas till intendentsdistrikten.

Kostnaderna för utredningsorganisationen samt viss del av sötvattenslaboratoriets forskningsverksamhet avses liksom hittills skola bestridas av ersättningar, som betalas av uppdragsgivarna och tas till uppbörd på ett med formellt belopp uppfört förslagsanslag. Intendentstaxan föreslås bli höjd. De förordade förstärkningarna inklusive vissa löneregleringar beräknas medföra en nettoökning av de årliga kostnaderna med ca 265 000 kr.

Vidare föreslås i propositionen lönegradsuppflyttningar för vissa tjänster vid fiskeristyrelsen, sötvattenslaboratoriets forskningsavdelning, statens fiskodlingsanstalter samt statens vatteninspektion.

I anslutning till 1961 års riksdags beslut om höjning av den ordinarie skatten på bensin förordas i propositionen ökad medelsanvisning under anslaget Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 februari 1962.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, fråga om *omorganisation av de fiskesakkunniga organen i vattenmål, m. m.* samt anför därvid.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln på min hemställan föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnena, för budgetåret 1962/63 beräkna till Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet ett reservationsanslag av 1 000 kr., till Fiskeriintendenter m. m.: Avlöningar och Omkostnader förslagsanslag av 255 000 resp. 27 000 kr. samt till Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt ett anslag av 785 000 kr. Jag torde nu få återkomma till dessa spörsmål.

Genom beslut den 23 oktober 1959 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att verkställa utredning rörande organisationen av de fiskesakkunniga organen i vattenmål m. m. Med stöd av detta bemyndigande tillkallades nämnda dag såsom sakkunnig landssekreteraren vid länsstyrelsen i Jönköpings län Åke Sylwan. Den sakkunnige har den 29 juni 1961 överlämnat dels *betänkande med förslag rörande organisationen av de fiskesakkunniga organen i vattenmål m. m.* (stencil), dels en av statens organisationsnämnd upprättad promemoria angående nämndens samråd med den sakkunnige.

Över betänkandet och organisationsnämndens promemoria har *remissyttranden* avgivits av fiskeristyrelsen — efter hörande av föreståndaren för sötvattenslaboratoriet, laboratorn vid sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning samt fiskeriintendenterna — statens vatteninspektion, statskontoret, riksrevisionsverket, kammarkollegiet, statens lönenämnd, statens pensionsanstalt, statistiska centralbyrån, vattenöverdomstolen — efter hörande av vattendomstolarna — vattenfallsstyrelsen, länsstyrelserna i Kopparbergs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, lokaliseringsutredningen rörande statlig verksamhet, Svenska vattenkraftföreningen, Indalsälvens vattenregleringsföretag, Riksförbundet Landsbygdens folk och

Hushållningssällskapens förbund. Vidare har laxforskningsinstitutet beretts tillfälle att avge remissutlåtande. Vattenfallsstyrelsen, Svenska vattenkraftföreningen och Indalsälvens vattenregleringsföretag har som eget yttrande åberopat en promemoria angående betänkandet, vilken utarbetats av vattenregleringsföretagens samarbetsorgan.

I anledning av betänkandet har Föreningen Statens fiskeritjänstemän inkommit med skrift i ämnet.

Beträffande det närmare innehållet i betänkandet, yttrandena samt i den förenämnda skriften torde få hänvisas till dessa.

A. Sammanfattning av betänkandet m. m.

I. Nu gällande organisation m. m.¹

Utredningsmannen erinrar inledningsvis om att de grundläggande reglerna om rätten att fiska återfinns i 1950 års lag om rätt till fiske. Dessa anknyter till lagen samma år om gräns mot allmänt vattenområde. Enligt denna lag är vattenområde i havet allmänt (allmänt vatten), där det inte ingår i fastigheterna (enskilt vatten). Enligt fiskerättslagen får varje svensk medborgare fiska med rörligt redskap i vatten, som är allmänt vatten. Rätten att fiska med fast redskap är på visst sätt inskränkt. I enskilt vatten får, om inte i fiskerättslagen annat stadgas, fiske bedrivas endast av jordägaren eller den som enligt avtal, urminnes hävd, dom eller skattläggning eller på annan särskild grund äger rätt därtill.

Genom att vattenområde utnyttjas för andra ändamål än till fiske kan skador åstadkommas på bl. a. fisket. Allvarliga fiskeskador uppstår sålunda regelmässigt i samband med vattenkraftens utbyggnad. Vid sådana och andra företag för själva vattnets nyttiggörande uppstår nämligen ändringar i vattennivån, grumlingar eller andra föroreningar i vattnet. Därvid kan fiskarters lekplatser försvinna, fiskvägar avskäras, vattnets näringsförhållanden påverkas eller fiskens miljö på annat sätt ändras. Härigenom kan fiskbeståndet minska eller fiskens kvalitet försämrans (fördärgning m. m.). Även svårighet att utöva fiske kan uppstå, t. ex. genom förändringar i strandkonturerna.

Den allmänna rätten att råda över vattenområde kan sålunda komma i motsättning till den speciella rätten att fiska liksom den kan kollidera med andra fastighetsrättsliga och liknande intressen.

Hur konflikterna skall lösas regleras framförallt i vattenlagen av år 1918, vilken är den centrala författningen på vattenrättens område.

I vattenlagens inledningsstadgande fastslås grundsatsen att envar äger råda över det vatten, som finns på hans grund. Rådigheten får emellertid

¹ I detta avsnitt återges vissa delar av betänkandets kapitel 2. Vattendomstolar och vattenmål resp. kapitel 3. De fiskesakkunniga organen i vattenmål. I fråga om den historiska utvecklingen av fiskeriadминистраtionen hänvisas till betänkandets kapitel 4. Historik m. m.

inte i vidare mån än vattenlagen tillåter utövas så att allmän eller enskild rätt förnäras. Å andra sidan utgår lagen från att vattenområden bör utnyttjas på bästa sätt. Ingående regler ges om olika former av vattnets nyttiggörande. Sålunda behandlas i lagen särskilt bl. a. byggande i vatten, vattenreglering, allmän farled, allmän flottled, torrläggning av mark och avledande av kloakvatten.

Med hänsyn till skadeverkningarna av företag för vattenexploatering innehåller vattenlagen noggranna regler om prövningen av sådana företags tillåtlighet, om åtgärder till skydd för motstående intressen och om skadeersättningar. Vissa av dessa frågor skall enligt lagen avgöras i första hand vid s. k. synförrättningar. Andra — och det gäller främst de största och viktigaste företagen — avgörs omedelbart av domstol. Stundom erfordras även Kungl. Maj:ts prövning.

För mål rörande vattenföretag, vilka enligt vattenlagen skall handläggas vid domstol (vattenmål), är inrättade särskilda domstolar. I första instans dömer vattendomstol. Vattendomstolarna är sex till antalet. Överinstans i vattenmål (vattenöverdomstol) är Svea hovrätt i särskild sammansättning. Som sista instans i vattenmål dömer högsta domstolen.

Bland de mål, som handläggs vid vattendomstolarna, är det främst ansökningsmålen om byggande i vatten för vattenkraftens utnyttjande, som dominerar. Ett av de mest svårlösta problemen vid sådana mål är frågan om företagens inverkan på fisket.

Vid ansökningsmålen om byggande i vatten ankommer det på vederbörande vattendomstol i första hand att avgöra om det ifrågasatta företaget skall tillåtas. Om skada på fiske kan väntas uppstå till följd av företaget, har domstolen vidare att ta ställning till vilka åtgärder sökanden bör vidta för att skadan skall bli så begränsad som möjligt. Om byggnad i vatten förorsakar sådan ändring i de naturliga vattenståndsförhållandena, som inte är obetydlig eller hindrar eller försvårar fiskens framkomst, skall byggnadens ägare erlægga en — i regel — årlig avgift till främjande av fisket inom landet. Avgiften bestäms av vattendomstolen inom vissa i vattenlagen fastställda gränser efter förslag av statens fiskeritjänsteman.

Vattendomstol har vidare i nu berörda mål att ta ställning till ersättning till enskild person för egendom, som avstås, eller för förlust, skada eller intrång, som förorsakas av byggande i vatten m. fl. företag. Beträffande förfarandet i de vattenmål, som här avses, gäller för utredning av det sökta företagets inverkan på det allmänna fiskeintresset bl. a. följande.

Efter kungörelseförfarande m. m. översänds ansökningshandlingarna till fiskeristyrelsen. Denna förordnar regelmässigt fiskeritjänsteman att yttra sig om huruvida fiskerinäring av betydelse kan genom företaget lida väsentligt förfång och om vilka särskilda åtgärder utöver vad sökanden må ha föreslagit, som kan erfordras till skydd för fisket. Om yttrande inte kan avges utan att undersökning på platsen äger rum, skall detta anmälas för vattenrättsdomaren. Denne har då att uppdra åt den förordnade sakkunnige eller annan av fiskeristyrelsen föreslagen fiskeritjänsteman att verkställa erforderlig undersökning och avge utlåtande.

Även för bedömning av ett företags verkningar med avseende på det enskilda fiskeintresset, d. v. s. frågor om skador för enskilda fiskerättsägare, anlitas sakkunniga som förordnas av vattenrättsdomaren. Utlåtande av sakkunnig rörande det enskilda fiskeintresset föregås nästan alltid av undersökning på platsen.

Även andra fiskeutredningar i vattenmål än de nu nämnda förekommer. Exempelvis kan vattenrättsdomaren efter framställning från någon, som vill utföra företag enligt vattenlagen, men ännu inte ingivit ansökan därom, förordna sakkunnig att verkställa erforderliga undersökningar.

Ofta innehåller domar i vattenmål bestämmelse om att föreskrivna åtgärder till skydd för fisket skall utföras i samråd med eller efter anvisningar av viss fiskeritjänsteman eller att denne skall utöva erforderlig kontroll av föreskrifternas efterlevnad. Oavsett om sådan bestämmelse meddelats eller ej skall statens fiskeritjänsteman beredas tillfälle att utöva tillsyn över att föreskrifter till skydd för fisket fullföljs.

Fiskeutredningar i vattenmål utförs regelmässigt av antingen fiskeristyrelsens sötvattenslaboratorium vid Drottningholm eller av fiskeriintendent. I vissa fall anlitas dock andra sakkunniga, t. ex. hushållningssällskapens fiskerikonsulenter. Beträffande fördelningen av uppdragen mellan fiskeriintendent resp. sötvattenslaboratoriet synes den huvudprincipen följande, att uppdrag, som hänför sig till tillåtlighetsfrågan i målen, anförtros åt intendenterna och utredningar rörande ersättningar till enskilda sakägare i stora sjöregleringsmål anförtros åt laboratoriet.

Sötvattenslaboratoriet omfattar en forskningsavdelning, en utredningsavdelning och ett sekretariat. Utredningsavdelningen har enbart till uppgift att verkställa fiskeundersökningar i vattenmål. Där finns följande personal.

	lönegrad		lönegrad
1 laborator	Ae 26	1 förste fiskmästare	Ae 15
1 fiskeriinspektör	Ae 23	8 ¹ fiskmästare	Ae 13
3 fiskeriinspektörer	Ae 21		

Forskningsavdelningen resp. sekretariatet har följande personal.

	lönegrad		lönegrad
F o r s k n i n g s a v d e l n i n g e n		S e k r e t a r i a t e t	
1 laborator	Ao 26	1 förste byråsekreterare	Ao 21
2 laboratorer	Ae 26	1 kansliskrivare	Ag 10
1 förste fiskmästare	Ao 15	1 kanslibitråde/kontorist	Ae 7/Ag 9
1 förste institutionsbiträde	Ae 7	1 kanslibitråde	Ae 7
6 institutionsbiträden	Ae/Ag 5	1 kontorsbiträde/kanslibitråde	Ae 5/Ag 7
		1 expeditionsvakt	Ao 7
		1 bitr. vaktmästare	Ag 7

¹ Fr. o. m. 1/7 1961 och tills vidare därutöver en fiskmästare i lönegrad Ag 13.

Laboratoriet står under ledning av en föreståndare i lönegrad Bo 1.

Arbetsbelastningen har medfört, att även föreståndaren, förste byråsekreteraren inom sekretariatet jämte vissa särskilt anlitade biologer kommit att delta i själva utredningsarbetet. Forskningsavdelningens rön kommer delvis till användning inom utredningsavdelningen. Sekretariatet biträder båda avdelningarna. Till den här nämnda personalen, som sysslar med fiskeutredningar i vattenmål, kommer även vissa befattningshavare, som avdelats för tjänstgöring hos fiskeriintendenterna i de två nordligaste intendentdistrikten med placering i Luleå och Härnösand enligt följande tablå.

<i>Luleå</i>		<i>Härnösand</i>	
	lönegrad		lönegrad
1 fiskeriinspektör	Ag 23	1 fiskeriinspektör	Ag 21
1 fiskeriinspektör	Ag 21	1 fiskmästare	Ag 13
1 förste fiskmästare	Ag 15	1 kontorsbiträde	Af 1—Ag 5
1 fiskmästare	Ag 13		
1 kontorsbiträde	Af 1—Ag 5		

För finansieringen av sötvattenslaboratoriets undersökningar i vattenmål upptas på riksstaten endast ett formellt belopp av 1 000 kr. Kostnaderna för undersökningarna bestrids av ersättningar, som betalas av intressenterna i de mål laboratoriet har befattning med. Med dessa ersättningar täcks inte blott kostnaderna för laboratoriets utredningsavdelning, inberäknat dithörande personal hos fiskeriintendenterna i Luleå och Härnösand, utan även viss del av forskningsavdelningens och sekretariatets kostnader.

Fiskeriintendenterna är sju till antalet och tjänstgör inom var sitt distrikt. Riket är indelat i fem sötvattensdistrikt samt två kust- och havsdistrikt. Tillsammans med en fiskeriingenjör och tre fiskmästare vid vissa fiskodlingsanstalter bildar de statens lokala fiskeradministration. På grund av den stora anhopningen av uppdrag i vattenmål har sedan den 1 april 1957 som nyss nämnts som biträde åt intendenterna i de två nordligaste distrikten avdelats viss personal från sötvattenslaboratoriet. Intendenternas verksamhet vid sidan av deras befattning med vattenmålen domineras av fiskodlingsärenden, som handläggs i samarbete med hushållningssällskapen, samt vissa länsstyrelseärenden, som gäller upprättande och tillämpning av lokala fiskeristadgar. Intendenterna uppbär inte särskild ersättning för sina uppdrag i vattenmål. Däremot uppbär statsverket av vederbörande företagare ersättning enligt särskild taxa.

II. Bakgrund till ökade krav på de fiskesakkunniga organens kapacitet¹.

Utredningsmannen framhåller, att elförbrukningen ökat starkt under senare år. År 1953 uppgick den till 22 miljarder kWh. År 1965 väntas förbrukningen i det närmaste ha fördubblats och uppgå till 43 miljarder

¹ Jfr. betänkandets kapitel 5 samt kapitel 9, avsnitt C.

kWh. För år 1975 finns det anledning att räkna med en konsumtion av 75 miljarder kWh.

Relationerna mellan kostnaderna för framställning av elkraft med hjälp av vattenkraft resp. atomkraft väntas fram till 1970-talets senare del förbli sådana, att vattenkraften ställer sig fördelaktigast. Värme kraft från ångkraftverk torde enligt utredningen knappast på allvar kunna komma att konkurrera med vattenkraften, förrän vattenkrafttillgångarna börjar bli fullt utnyttjade. De utbyggnadsvärda vattenkrafttillgångarna antas motsvara 80 å 85 miljarder kWh per år. Av dessa tillgångar har redan så mycket byggts ut, att vattenkraften nu ger bortåt 35 miljarder kWh per år. Pågående utbyggnad beräknas motsvara mer än 10 miljarder kWh per år.

Vattendomstolarna har sedan början av 1930-talet på grund av starkt ökade arbetsuppgifter i samband med den fortgående vattenkraftutbyggnaden förstärkts kraftigt. Utredningsmannen anför, att antalet jurist- och ingenjörsbefattningar vid dessa domstolar vid 1930-talets början var 18 och vid 1960-talets ingång 75. Under motsvarande tid har utredningsbiologerna inom de fiskesakkunniga organen ökats från fem till 13. Hos de fiskesakkunniga organen har därigenom uppstått en successivt ökande arbetsbalans vad gäller deras verksamhet i vattenmål, vilket också, särskilt beträffande fiskeriintendenterna, inverkat ofördelaktigt på deras verksamhet i övrigt. Härtill kommer att arbetsbelastningen hos de fiskesakkunniga organen kommer att öka ytterligare, eftersom en stark utveckling är att vänta i fråga om utbyggnaden av vattenkraft, främst i norra delen av landet. Beträffande omfattningen av den nuvarande balansen hos de fiskesakkunniga organen samt den framtida arbetsbelastningen för dessa framhåller utredningsmannen bl. a. följande.

Om man vill hålla sig någorlunda på den säkra sidan, torde man kunna utgå från att för att avarbeta den nuvarande balansen, som totalt uppgår till 250—300 mål, krävs tio sakkunniga under 20 år. Den helt övervägande delen av balansen hänför sig till utredningar om enskilt fiske. Resultatet svarar rätt väl mot en av sötvattenslaboratoriet år 1959 gjord uppskattning om 17—27 år med nuvarande personaluppsättning vid laboratoriet. Till detta personalbehov skall läggas behovet av sakkunniga för de nytilkommande målen. Med hänsyn till att nära hälften av vattenkraftutbyggnaden återstår, erfordras för att avverka fiskeutredningarna i dessa mål en arbetsinsats, som motsvarar dels allt arbete, som redan nedlagts på fiskeutredningar, dels den nyss angivna balansen. Därtill kommer, att fiskeundersökningarna numera är betydligt mer komplicerade än förr.

III. Undersökningsmetodik m. m.

Utredningsmannen har särskilt tagit upp frågorna om medverkan av statistisk sakkunskap i fiskeutredningarna samt om arbetsfördelningen mellan parter, fiskesakkunniga organ och andra sakkunniga. Han har i detta avsnitt även behandlat spørsmålet om forskningsuppgifter i samband med

utredningarna och schablonmetoder för bedömning av fiskeskador. Beträffande nu tillämpade arbetsmetoder för undersökningarna anför utredningsmannen bl. a. följande.

Det för utlåtandena erforderliga materialet är i väsentlig utsträckning av statistisk natur både vad beträffar de biologiska förloppen och när det gäller att ge en bild av de fiskeritekniska eller ekonomiska faktorerna. Till grund för materialinsamlingen ligger en äganderättsutredning. Stundom föreligger en sådan redan vid arbetenas början. Den kontrolleras då under arbetets gång. I andra fall utförs den parallellt med den övriga materialinsamlingen, som — utöver äganderättsförhållanden — avser att skaffa kunskap särskilt om fiskets art (yrkesmässigt fiske, binäringsfiske, husbehovsfiske, sportfiske eller annat fritidsfiske), om redskapsinnehav (notar, nät, ryssjor, mjårdar, saxar, långrevar, uttrar o. s. v.), om använd tid för fiske av olika slag, om mängden fångad fisk av skilda slag och kvaliteter under bestämda tidsrymder, om egen förbrukning resp. försäljning samt om fiskpriser. Ytterligare utreds faktorer, vilka kan försvåra fisket. Dit hör mängd och art av skräp och bråte, som kan medföra föroreningar eller skador på redskapen, likaså hinder för tillträde till fiskevattnet genom ändringar i strandkonturerna etc. För de mera biologiskt betonade syftena erfordras dessutom insamling av material för bestämning av fiskars art, ålder och storlek samt av näringsförhållandena (plankton, bottenfauna, insektslarver m. m.). För dylika undersökningar krävs prov på fjäll (kompletterade med längd- och viktuppgifter), maginnehåll samt, beträffande sik, gälrevständer. Även undersöks, särskilt i övre norra distriktet, i vad mån regleringsföretagen kan skapa jordmån för parasitangrepp på fisken. Vidare undersöks grumlingar av vattnet och deras inverkan på näringsproduktionen och på redskapsbestånden (t. ex. algavsättningar) ävensom vattenbeskaffenheten i övrigt (salthalter) och bottenbeskaffenhet.

Materialinsamlingen utförs genom intervjuer, muntliga eller skriftliga, med användning av olika slag av blanketter samt genom journalföring, provfisken och provtagningar av olika slag.

Materialbearbetningen består i sammanställning av intervjumaterialet och dess vidare statistiska bearbetning (uträkning av procenttal eller andra relationstal rörande fiskmängd, värde, arbetsinsats o. s. v.). Det biologiska materialet upparbetas efter preparering genom fjällavläsning resp. mikroskopering eller annan analys.

Materialbedömningen avser därefter att fastslå beskaffenhet och omfattning av förändringar i fiskets avkastning samt att genom studium främst ur fiskeribiologiska och fiskeritekniska synpunkter av bearbetningens resultat söka få fram orsakssammanhangen och de olika faktorernas inverkan på de konstaterade förändringarna ävensom, såvitt möjligt, en prognos rörande förändringarnas fortsatta förlopp.

Slutligen skall undersökningarna utmynna i förslag till skadeförebyggande eller skadeavhjälpanande åtgärder (t. ex. kompensationsåtgärder) samt i en skadeberäkning, som i första hand avser den direkta minskningen i fiskets avkastning, uttryckt i kilogram per tidsenhet eller i procenttal. Dessutom beräknas även i förekommande fall förluster på grund av försvårat fiske, t. ex. genom skador eller föroreningar på redskap eller genom svårigheter att nå eller befara fiskevattnen. Skadeberäkningarna innefattar i åtskilliga fall även en värdering och uträkning i pengar av förlust och

skador samt förslag till fördelning av ersättningen på skifteslag eller t. o. m. på enskilda delägare.

Utredningsmannen framhåller vidare bl. a., att den stora anhopningen av utredningsuppdrag och dessas synnerligen tids- och kostnadskrävande beskaffenhet tillika med andra faktorer framtvingat överväganden rörande möjligheten att bestämma skadeverkningarna enligt något slag av *schablonmetod*. Samtidigt har de ökande kraven på realkompensation i stället för penningersättningar bidragit till att man alltmer strävat efter att åstadkomma verkligt effektiva skadeförebyggande och skadeavhjälpande anordningar. Dessa båda problemkomplex, schablonmetoden och kompensationsåtgärderna, utgör de huvudsakliga uppgifterna för den med utredningsavdelningen hos sötvattenslaboratoriet samarbetande forskningspersonalen. I den mån dessa forskningsuppgifter kan lösas, torde man enligt utredningsmannen få räkna med en förändring i de i det föregående angivna undersökningsmetoderna, som då torde kunna åtminstone i vissa delar förenklas.

Utredningsmannen uppger, att man på forskarsidan, trots vissa svårigheter, anser sig ha goda utsikter att så småningom åstadkomma godtagbara förutsättningar för en på vissa schabloner grundad utredningsmetod. Arbetet härmed har redan pågått någon tid.

Fr. o. m. år 1956 har sötvattenslaboratoriet koncentrerat vissa undersökningar till ett antal på biologisk och regleringsteknisk grundval utvalda typsjöar, s. k. standardsjöar. Erfarenheterna från dessa tillsammans med den generella erfarenheten från forskning och från utredningsverksamheten avses skola läggas till grund för en schablonisering i fråga om skadornas natur och omfattning. För att komma underfund med de naturliga fluktuationerna i fisket följer laboratoriet samtidigt förhållandena i ett antal orörda s. k. referenssjöar, som f. n. inte är regleringsaktuella.

Nästa steg avses bli att upprätta ett på ett antal lätt mätbara faktorer grundat boniteringssystem för inlandsvatten. Detta arbete har ännu inte påbörjats, bl. a. därför att de förberedande arbetena hittills inte gett tillräckligt klarläggande resultat. Man har dock kommit så långt, att vissa riktlinjer diskuterats. Vad det närmast gäller är att fastslå de faktorer, som påverkar fiskproduktionen i vattnet, och fastställa deras olika betydelse och inverkan.

Under utredningen har från såväl kraftintressenter som sakägarhåll intresse uttryckts för fortsatta försök med sikte på att utarbeta en schablonmetod. Även om man därvid givetvis räknar med möjligheten av en avsevärd tidsvinst vid skadeberäkningarna, är man emellertid ganska tveksam om de praktiska förutsättningarna för att få en schablonmetod allmänt accepterad. Särskilt från sökandesidan görs gällande, att en sådan metod kommer att medföra att vattendomstolarna blir benägna att utdöma ersättningar i överkant. Metoden skulle kunna bli mycket dyr för sökan-

dena. Även från vattendomstolarnas sida har man ställt sig tveksam. Enligt utredningsmannens mening är det i nuläget omöjligt att ta någon hänsyn till den inverkan på sakkunnigorganisationens uppbyggnad, som införandet av en schablonmetod på längre sikt kan få.

Utredningsmannen anser sig ha kunnat spåra två något olika betraktelsesätt rörande fiskeundersökningarnas utformning.

Det ena, som närmast representeras av sötvattenslaboratoriet, synes gå ut på att fiskestatistiken endast bör användas som ett stöd vid bedömningen av de biologiska förloppen. Det andra betraktelsesättet kommer närmast till uttryck i åtminstone vissa av fiskeriintendenternas undersökningar. Även där står visserligen de biologiska förloppen i förgrunden men fiskestatistiken har som arbetsmetod fått en starkare ställning, varigenom undersökningarna dels får en i viss mån konkretare och mera gripbar karaktär, dels kan göras något mindre omfattande och tidskrävande med avseende på de biologiska bedömningarna.

I fråga om avvägningen mellan de mera biologiskt betonade undersökningsmetoderna och den mera utpräglad statistiska metoden konstaterar utredningsmannen, att åtskilligt säkerligen kan anföras till försvar för båda ståndpunkterna. Han understryker emellertid att, såvitt kunnat utrönas, skillnaden i praktiken är mycket liten mellan de undersökningsmetoder, som nu tillämpas av de olika sakkunnigorganen. Skillnaden återfinns mera på det teoretiska planet vid bedömningen av undersökningsresultaten.

Utredningsmannen anser, att den statistiska delen av undersökningarna emellertid är och under överskådlig tid torde förbli så betydande, att det torde stå klart, att ett starkt behov föreligger av medverkan av statistisk sakkunskap. Beträffande arbetsuppgifterna för denna sakkunskap anför utredningsmannen bl. a. följande.

En allmän engångsbedömning av metoderna ur statistisk synpunkt torde knappast ge tillräcklig ledning för den fortsatta undersökningsverksamhetens rationella bedrivande. Vad det gäller är nämligen att vid planläggningen och utförandet av undersökningarna i varje särskilt mål bedöma behovet av statistiskt material och därvid ta noggrann hänsyn inte minst till önskemålen om begränsning och representativitet. I varje mål gäller det att avgöra vad som kan underlåtas och vad som måste göras. Även i fråga om sättet för bearbetningen liksom beträffande felkällor och felmarginaler i materialet torde statistisk expertis kunna fylla en viktig uppgift.

Frågan om hur behovet av mera regelbunden medverkan av statistisk sakkunskap i fiskeutredningarna skall kunna tillgodoses har av utredningsmannen gjorts till föremål för särskilda överväganden.

Först har sålunda undersökts möjligheten för statistiska centralbyrån att låta den egna personalen biträda men det har befunnits, att detta åtminstone f. n. inte är att räkna med. Centralbyrån har däremot förklarat sig beredd att medverka till att anskaffa statistisk sakkunskap i den mån sådan kan erfordras vid sidan av den biologiska och fiskeritekniska.

Visserligen representerar de nu använda metoderna ur statistisk synpunkt ett relativt okomplicerat system, där i regel sammanhangen tillfredsställande kan behärskas av andra än statistiker av facket. Å andra sidan är det statistiska arbetet av en sådan omfattning, att även en ganska liten relativ minskning kan representera en absolut sett stor arbetsmängd. I fråga om redan insamlat material är kanske inte så mycket att vinna med en mera kvalificerad statistisk medverkan men vid uppläggning av nya undersökningar och bearbetning av därvid inflytande material framstår det enligt utredningsmannen som mycket angeläget att säkerställa medverkan i arbetet av statistiker.

Utredningsmannen föreslår därför, att i övre norra intendentsdistriktet en tjänst som fiskeriinspektör utbyts mot en tjänst som förste byråsekreterare med företrädesvis statistisk utbildning. På motsvarande sätt föreslår han, att en tjänst för statistiker inrättas i nedre norra distriktet men där endast fakultativt.

I övrigt anser utredningsmannen, att hans undersökningar gett vid handen, att i stort sett inte någon erinran kan anföras mot de undersökta arbetsmetoderna i och för sig. Vissa tidigare någon gång förekommande inadvartenser torde numera vara bortarbetade. Den mest vägande anmärkningen mot de statistiska metoderna är emellertid, att fiskestatistiken är subjektiv, i det att uppgifter i stor utsträckning inhämtas från sakägarna själva. Risken för fel är därför påtaglig. Det finns dock givetvis möjligheter att i åtskilliga avseenden kontrollera uppgifterna, bl. a. genom att framtida normvärden, t. ex. i fråga om husbehovsfisket.

Utredningsmannen har även berört frågan om i vad mån vissa moment i utredningsverksamheten mera generellt i första hand bör ankomma på andra sakkunniga än de fiskesakkunniga organen, försåvitt de inte utförs av sökanden. Han anser, att det i fråga om äganderätts- och fiskerättsutredningar, skadevärdering i pengar samt förslag till fördelning av ersättningar bör kunna komma i fråga att anlita särskilda sakkunniga.

Beträffande frågan om ett eller flera utredningsmoment bör ankomma på sökanden eller med större fördel kan utföras av sakkunnigorganen anför utredningsmannen bl. a. följande.

Frågan skall ytterst bedömas av vattendomstolorna med hänsyn till vad som i varje särskilt fall befinns lämpligast. Två synpunkter står här i första hand mot varandra. Genom att låta sökanden utföra det mesta möjliga av undersökningarna vinnas tid. Å andra sidan kan tidsvinsten förloras och mera därtill, om sakägarna vägrar vitsorda sökandens utredning. Avvägningen mellan dessa synpunkter har åtminstone tidigare i stor utsträckning lett till att sakkunnigorganen pålagts hela arbetet. På senare tid synes dock praxis ha växlat in på en delvis annan väg, som innebär en kompromiss. Praxis har emellertid även varit olika både mellan och inom skilda vattendomstolar, men utvecklingen synes tyda på att hinder inte bör möta mot att sökandena i ökad utsträckning får svara för en större del av utredningsverksamheten. Det ligger i vattendomstolornas

intresse att bidra till den större snabbhet, som rimligen i allmänhet bör bli följden av en större aktivitet från sökandenas sida. Givetvis bör sökandenas utredningar alltid ske under erforderlig kontroll av sakkunnigorganet. Ur ekonomisk synpunkt bör det för sökandena vara tämligen likgiltigt, om de själva utför arbetena eller om utomstående sakkunniga handhar dem. Sökandena skall i båda fallen bekosta verksamheten. Bedrivs den av sökanden själv, påverkar detta i vart fall på längre sikt — enligt finansieringsmetoden — den andel varmed han bidrager till de fiskesakkunniga organens kostnader i övrigt.

Vattendomstolarna har, påpekar utredningsmannen, i viss mån i sin hand att ålägga sökandena att prestera erforderlig utredning. Så är dock inte förhållandet i fall, som avses i vattenlagen kapitel 14 § 5, och i den s. k. förberedelsekungörelsen. Även om det i regel hittills varit möjligt att få sökandena att även i dessa fall påta sig viss del av utredningsverksamheten, är det enligt utredningsmannens mening önskvärt, att särskilda regler härom införs.

Utredningsmannen framhåller slutligen, att man säkerligen skulle komma närmare undersökningsresultatets verkliga natur och innebörd, om utlåtandena angav skadan endast i intervall på 10 eller 20 procent, inom vilket intervall vattendomstol med hänsyn till bl. a. de förut berörda allmänna tekniska och ekonomiska faktorerna fick bestämma ersättningen. Visserligen skulle man få räkna med en allmän tendens att bestämma ersättningen i närheten av den övre gränsen men det formella uppdraget av ett ändå helt orealistiskt krav på exakthet skulle säkerligen bidra till en viss förenkling av undersökningsverksamheten. Vid en eventuell schablonmetod skulle man enligt utredningsmannen förmodligen ställas just inför denna situation.

IV. Vissa uttalanden rörande organisation och lokalisering, m. m.

Utredningsmannen erinrar om att frågan om de fiskesakkunniga organens organisation och lokalisering tidigare behandlats av 1946 års fiskeristyrelseutredning, vid omorganisationen av sötvattenslaboratoriet år 1957 samt i anslutning till undersökningar år 1959 av lokaliseringsutredningen rörande statlig verksamhet. Härom anför utredningsmannen bl. a. följande.

1946 års fiskeristyrelseutredning föreslog, att handläggningen av fiskeutredningar i vattenmål skulle överföras från fiskerintendenterna till en särskild befattningshavare vid fiskeristyrelsen. I prop. 1948:49, i vilken utredningens betänkande behandlades, uttalade emellertid föredragande departementschefen, att han ansåg lämpligast, att yttranden angående fisket i mål och ärenden enligt vattenlagen även i fortsättningen avgavs av fiskerintendenterna, bl. a. med hänsyn till dessas i jämförelse med ett centralt organ större lokalkännedom.

Vid 1957 års omorganisation av sötvattenslaboratoriet, varigenom detta uppdelades på en forskningsavdelning, en utredningsavdel-

ning och ett sekretariat. framhölls i den utredning, som låg till grund för omorganisationen, att övervägande skäl talade för att såväl intendentsorganisationen som sötvattenslaboratoriet borde bibehållas vid i huvudsak samma befattning med vattenmålen som förut men förstärkas i erforderlig grad. De föreslagna förstärkningarna avsåg främst tre fiskeriinspektörer vid laboratoriet och en fiskeriintendent inom ettvarvt av de båda nordliga distrikten.

I prop. 1957:22, i vilken omorganisationen av sötvattenslaboratoriet behandlades, uttalade föredragande statsrådet bl. a., att en viss reduktion av den föreslagna förstärkningen av de fiskesakkunniga organen borde övervägas. Det syntes lämpligt att söka pröva sig fram. Förstärkningen borde tills vidare endast avse sötvattenslaboratoriet med utgångspunkt bl. a. från att man såvitt möjligt borde till sötvattenslaboratoriet föra alla fiskeutredningar rörande det enskilda fiskeintresset. I den mån det befanns nödvändigt med hänsyn till arbetets rationella bedrivande borde dock dylika utredningar även i fortsättningen kunna anförtros fiskeriintendenterna. Utredningar rörande det allmänna fiskeintresset syntes i princip endast böra hänskjutas till fiskeriintendenterna. Beträffande arbetet inom den nya utredningsavdelningen borde en uppdelning företas på regional basis, varigenom vissa i remissyttrandena framförda önskemål om starkare lokal anknytning av verksamheten till viss del kunde tillgodoses.

I anledning av att lokaliseringsutredningen rörande statlig verksamhet till behandling upptagit frågan om lokalisering utanför stockholmsområdet av bl. a. sötvattenslaboratoriet har vissa synpunkter och förslag framförts från berörda organ.

Dåvarande föreståndaren för sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning har sålunda i en promemoria den 27 april 1959 anfört, att en placering av utredningsavdelningen närmare dess utredningsobjekt skulle innebära en rationalisering. Föreståndaren för sötvattenslaboratoriet har i en promemoria den 4 maj 1959 anfört, att en decentralisering av utredningsavdelningen utan tvivel skulle innebära en viss rationalisering men att det är tveksamt, om de därmed förenade fördelarna uppväger de nackdelar, som en försämrad kontakt med forskningsavdelningen utgör. Han framhåller vidare, att man vid en utflyttning av utredningsavdelningen bör gå längre än att förlägga den samlad till ett ställe. Skall en utflyttning komma till stånd, bör den sålunda enligt hans mening ske på så sätt att utredningsavdelningen i sin helhet överförs till intendentsorganisationen. Fiskeristyrelsen, som yttrat sig i anledning av föreståndarens för sötvattenslaboratoriet promemoria, framhåller bl. a., att en utflyttning av utredningsavdelningen inte i och för sig får innebära, att man därigenom anser sig ha tillgodosett behovet av att förstärka fiskeriintendentenspersonalen för tillåtlighetsmålen.

Utredningsmannen framhåller vidare, att han under arbetets gång haft samråd angående de fiskesakkunniga organens organisation och lokalisering med berörda domstolar, myndigheter m. fl., vilket resulterat i skriftliga yttranden. Dessa redovisas i sammandrag i betänkandet. Yttranden har sålunda överlämnats till utredningsmannen av vattendomstolarna, fiskeristyrelsen, sötvattenslaboratoriet, fiskeriinten-

denterna, vattenregleringsföretagens samarbetsorgan samt statens organisationsnämnd.

Av vattendomstolarna anser övre norrbygdens, nedre norrbygdens och söderbygdens vattendomstolar närmast, att utredningsverksamheten även i fortsättningen bör främst bedrivas inom ett centralt organ. Österbygdens och västerbygdens vattendomstolar förordar däremot, att utredningsarbetet helt anförtros fiskeriintendenterna, medan mellanbygdens vattendomstol inte anser sig kunna ta ställning till organisationsfrågan.

Fiskeristyrelsen anför, att båda alternativen, en centraliserad resp. en decentraliserad organisation, har visst fog för sig men lösningen blir avhängig av och sekundär i förhållande till det arbetsorganisatoriska huvudspörsmålet, i vilka former den fiskerikunskap, som nu tillhandahålls av sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning, för framtiden skall tillföras vattendomstolarna och parterna i vattenprocessen.

Laboratorn vid sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning anser, att det alternativ, som närmast bör övervägas, synes vara, att all utredningsverksamhet i vattenmål — således även den som handhas av fiskeriintendenterna — koncentreras till ett organ, som geografiskt inte bör särskiljas från forskningsorganet. För att tillgodose behovet av förbättrad kontakt med verksamhetsfältet bör emellertid utredningsorganet förses med lokala ombud i form av fiskmästare, som stationeras ute i distrikten.

Fiskeriintendenterna i övre norra, nedre norra och mellersta distriktet förordar, att utredningarna i vattenmål handläggs helt inom intendentsorganisationen, medan fiskeriintendenten i övre södra distriktet anser, att uppgiften att avge utlåtanden rörande skada på enskilt fiske, vare sig i vattenmål eller eljest, bör avskiljas från intendents verksamhetsområde. I mindre vattenmål bör enligt hans mening fiskerikonsulent kunna förordnas som sakkunnig, medan utredningen i större mål bör anförtros åt sötvattenslaboratoriet.

Vattenregleringsföretagens samarbetsorgan anför i likhet med fiskeriintendenterna i den norra delen av landet, att det lämpligaste torde vara, att utredningsverksamheten knyts till intendentsdistriktet.

Beträffande samrådet med statens organisationsnämnd samt rörande den av nämnden utarbetade promemorian framhåller utredningsmannen bl. a. följande.

I enlighet med anvisning i utredningsdirektiven har ett nära samarbete ägt rum med statens organisationsnämnd. Samråd har skett i fråga om insamling av material av olika slag i och för utredningen. Införskaffat material har utnyttjats gemensamt. Beträffande bedömningen av materialet och de slutsatser, som bör dras därav, har emellertid organisationsnämnden redovisat sina synpunkter helt självständigt i en inom nämnden upprättad särskild promemoria den 10 mars 1961.

Utredningsmannen framhåller, att organisationsnämndens förslag i stort sett bygger på den tidigare redovisade, av laboratorn vid sötvattenslabo-

ratoriets utredningsavdelning utarbetade organisationsformen. Organisationsnämndens förslag innebär alltså i huvudsak, att all utredningsverksamhet, alltså även den som avser tillåtlighetsfrågan, centraliseras till sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning, som bibehålls vid sin stationering i Stockholm. Till utredningsavdelningen centraliseras även de tre i Härnösand och Luleå nu placerade fiskeriinspektörerna, varjämte ytterligare en sådan tjänst inrättas vid avdelningen. Samtliga till avdelningen hörande fiskmästare utflyttas däremot och placeras i t. ex. Östersund, Härnösand, Umeå och Luleå, två à tre på varje ställe.

Beträffande de skäl, som legat till grund för förslaget, samt därmed förenade fördelar och nackdelar hänvisar utredningsmannen till organisationsnämndens promemoria. Sammanfattningsvis anför han i huvudsak följande.

Enligt organisationsnämndens mening medför förslaget huvudsakligen följande fördelar, nämligen god kontakt mellan utredarna samt mellan dessa och forskningen, vidare bekväm kontakt med de största sökandeföretagen, det största sakägarombudet samt andra sakkunnigorgan m. fl., än vidare goda rekryteringsmöjligheter, garantier mot dubbelarbete, bättre möjligheter för fiskeristyrelsen att överblicka verksamheten samt slutligen ökade möjligheter för intendenterna att ägna sig åt sina ursprungliga arbetsuppgifter. Nackdelarna med förslaget anges vara försämrad kontakt med sakägare, fiskevårdsföreningar och fiskerikonsulenter samt en mindre ökning av restider och resekostnader. Den väsentligaste nackdelen anses vara den svaga kontakten med arbetsfältet.

V. Allmänna överväganden rörande organisation och lokalisering

Utredningsmannen erinrar om att enligt direktiven för utredningen förutsätts, att all undersökningsverksamhet skall kunna läggas antingen på sötvattenslaboratoriet eller på intendentsorganisationen, sedan denna utbyggt. Dessa båda vägar torde enligt utredningsmannens mening få betraktas som huvudalternativ och de benämns av honom *SL-alternativet* resp. *intendentsalternativet*. Direktiven anvisar även ytterligare möjligheter, nämligen en utbyggnad och effektivisering av nuvarande ordning eller en utflyttning av sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning närmare dess huvudsakliga verksamhetsområde. Utredningsmannen kan emellertid inte förorda någon av de båda sistnämnda lösningarna. En utbyggnad av nuvarande ordning råder nämligen enligt hans mening inte bot för de med dubbelorganisationen sammanhängande olägenheterna. Utflyttning av laboratoriets utredningsavdelning innebär i sin tur, att den starkaste grundvalen för ett SL-alternativ bortfaller, nämligen samverkan mellan forskning och utredningsverksamhet.

Vissa mera betydelsefulla synpunkter för och emot de båda nämnda alternativen har av utredningsmannen tagits upp till skärskådande och bedömning. Han framhåller, att den ordning, i vilken de behandlas, inte

innebär något ställningstagande till deras inbördes betydelse för frågans lösning.

Beträffande olägenheterna av dubbelorganisationen anför utredningsmannen bl. a. följande.

I direktiven har påpekats, att det från olika håll framhållits, att de nuvarande förhållandena inte är rationella. Olägenheterna med dubbelorganisationen som sådan ligger främst i uppdelningen av undersökningarna rörande det allmänna fiskeintresset och rörande enskilt fiske på intendenterna resp. sötvattenslaboratoriet. Även om de olika organen numera torde sträva efter att ordna gemensam materialinsamling och -bedömning, innebär den gällande ordningen ändå ett merarbete, bl. a. därigenom att materialet måste läsas in och utlåtanden avfattas inom två organ. Det har från något håll uppgetts, att man kanske skulle spara in 20—25 procent av arbetet, om endast ett organ finge handha hela undersökningsverksamheten. Dessutom har också inträffat, att utredningsuppdrag av samma slag anförtrotts olika organ för skilda delar av samma sjösystem, vilket givetvis även medför risk för dubbelarbete samt samordningsbekymmer beträffande bl. a. materialinsamling och -bedömning.

De antydda olägenheterna torde kunna i stort sett undanröjas, även om nuvarande ordning i övrigt bibehålls, genom att man låter samma organ handha all utredningsverksamhet i ett och samma vattensystem. Den bästa garantin mot dubbelarbete är enligt utredningsmannens mening dock att koncentrera alla utredningsuppdrag hos en enda organisation, antingen sötvattenslaboratoriet eller intendenterna. Utredningsmannen framhåller, att de med dubbelorganisationen som sådan sammanhängande förhållandena emellertid inte i och för sig ger någon annan ledning för valet mellan SL- och intendentsalternativen än att det framstår som mindre lämpligt att till SL centralisera arbetet med sådana mera obetydliga mål (t. ex. bromål och barkningsmål), i vilka fiskeriintendenterna ofta kan avge utlåtande direkt på grundval av sin ortkännedom. Det bör vidare beaktas, att även hushållningssällskapen genom sina fiskeritjänstemän har en viktig uppgift att fylla i fråga om fiskevårdsarbetet och att de därför har stort intresse av att kunna följa de med vattenmålen sammanhängande åtgärderna beträffande fisket. Behovet av samverkan mellan undersökningsorganen och hushållningssällskapen talar för att intendentsalternativet bör komma i fråga i första hand.

Utredningsmannen anför vidare, att från sötvattenslaboratoriets sida hävdas, att sambandet mellan forskning och utredningsverksamhet kräver en samverkan, som inte lämpligen kan ordnas utan en nära organisatorisk samordning. Han anför härom bl. a. följande.

Det föreligger uppenbarligen ett nära samband mellan forskning rörande schablonmetoder för skadebestämning samt kompensation av fiskeskador och den aktuella utredningsverksamheten. I fråga om kompensations-

åtgärderna kan man peka på deras nära samhörighet med ersättningsfrågan över huvud. Effektiviteten hos dessa åtgärder kan ju bl. a. direkt påverka bestämningen av ersättningen. Rent praktiskt är det av betydelse, att frågan om kompensationsåtgärder kan omedelbart och sakkunnigt prövas i direkt sammanhang med utredningen rörande de konkreta skadeverkningarna på fisket. Därtill kommer att frågan om kompensationsåtgärdernas användning för sin lösning ofta kräver medverkan av olika slag av speciell vetenskaplig kompetens. I viss mån motsvarande synpunkter gäller även i fråga om arbetet att skapa en schablonmetod. Forskningen arbetar här mer eller mindre på direkt grundval av de nuvarande undersökningarna, varvid resultaten därav sätts in i det större sammanhanget. Särskilt bör framhållas betydelsen av samverkan mellan fackmän med olika specialisering.

Dessutom har samverkan mellan forskningssidan och utredningssidan betydelse även för de olika aktuella undersökningarna rörande fiskeskadorna. Från utredningssidan uppställs delproblem och konkreta frågeställningar och forskningsmaterial insamlas under fältarbetet. Forskningssidan strävar att lösa de olika delproblemen och ge svar på frågorna. Den söker också underlätta utredningsverksamheten genom att på grundval av sina rön ge anvisningar rörande utredningsverksamhetens inriktning och utformning. Det antydda samarbetet sker i största utsträckning genom underhandskontakter.

Det ligger enligt utredningsmannens uppfattning i sakens natur att den för ifrågavarande olika ändamål erforderliga samverkan bäst främjas med organisatorisk samordning och lokalsamband mellan forskning och utredningsverksamhet. Ur denna synpunkt är därför en centralisering till söt-vattenslaboratoriet av all utredningsverksamhet att föredra. Å andra sidan torde emellertid stå klart, att en åtskild lokalisering inte behöver medföra, att samverkan fullständigt avbryts. Gemensam materialinsamling torde t. ex. i stor utsträckning kunna ordnas, även om det får förutsättas att laboratoriet självständigt får sköta vissa insamlingar, särskilt beträffande sådana vattendrag, som inte berörs av aktuella utredningsarbeten.

Vidare framhåller utredningsmannen, att en viss ersättning för den nuvarande samverkan kan vinnas genom symposier och andra former av överläggningar och samråd, varvid de aktuella problemen kan genomgå och diskuteras. Vad angår frågan om att meddela forskningens rön till utredningspersonalen ligger det i sakens natur, att skriftliga rapporter och redogörelser ändå praktiskt taget alltid måste upprättas härom för delgivning även med andra intresserade myndigheter och institutioner. Dylåka redogörelser kan kommenteras och ytterligare belysas vid de nyssnämnda samråden. Även om sålunda former torde kunna erhållas för en viss samverkan mellan forskningen och utredningsverksamheten jämväl efter en utflyttning av utredningspersonalen, bör det likväl beaktas, att de ofta förekommande underhandssamråden blir svårare att åstadkomma. Dessa torde inte få undervärderas. De innebär en bekväm och arbetsbesparande form för samverkan. Ett alltför nära samband mellan forskning och utred-

ningsverksamhet kan dock, bl. a. med hänsyn till forskningspersonalens större erfarenhet och auktoritet, lätt leda till att forskningen överbetonas till förfång för snabbheten i utredningarna.

På längre sikt kan emellertid skälen för en samordning mellan utredningsverksamhet och forskning komma att förlora i styrka, bl. a. om en godtagbar och allmänt accepterad schablonmetod införs. Utredningsmannen anför härom bl. a. följande.

Givetvis kommer en schablonmetod att medföra en förenkling av undersökningsförfarandet, varigenom utlåtanden, även rörande enskilt fiske, skulle kunna avges snabbare. Detta gäller emellertid vilken organisationsform man än väljer. Det är vidare att märka, att därmed en av de faktorer, som nu betingar kravet på samordning mellan forskning och utredningsverksamhet, till stor del bortfallit. Så kan även väntas ske, om också kanske inte i fullt samma omfattning, efterhand som olika frågor om kompensationsfiske löses.

Utredningsmannen berör även i vad mån allmänt organisatoriska synpunkter m. m. kan sägas tala speciellt för något av de båda alternativen för organisation av de fiskesakkunniga organen. Han anför, att det till stöd för SL-alternativet pekats på att man inom ett större organ har bättre möjligheter att utjämna olikheter i arbetsbelastningen och med större smidighet kan träffa omdispositioner vid sjukdom och andra opåräknade förfall. Dessa synpunkter har emellertid enligt utredningsmannens mening relativt ringa betydelse i fråga om biologerna inom sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning.

Biologernas arbetsuppgifter är i regel var för sig av en så omfattande beskaffenhet, att en vikarie för kortare tid svårligen kan tänkas göra någon nämnvärd insats. Något större betydelse har väl den bättre möjligheten att inom organet åtminstone på längre sikt utjämna olikheter i arbetsbelastningen mellan skilda geografiska områden. Men just de enskilda arbetsuppgifternas karaktär av större uppdrag gör att man i relativt god tid kan förutse förskjutningar i arbetsbelastningen. En personell utjämning även mellan skilda organ kan därför säkerligen ordnas på ett godtagbart sätt.

I samband med befordringar kan omsättningen av personal bli större inom ett antal lokala organ än inom en central organisation. Utredningsmannen anser emellertid, att skillnaderna vad gäller de fiskesakkunniga organen inte behöver bli så stora. Han anför bl. a. följande.

Det förhållandet att en uppdelning på flera organ måste medföra större omsättning av personal genom befordringar eller transporter är givetvis en viktig synpunkt, som accentueras därav att en utflyttning av sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning ju måste ske till orter i mellersta och övre Norrland. Å andra sidan bör framhållas, att även vid en centralisering till sötvattenslaboratoriet kommer befordringar att ske till och från övriga grenar inom fiskerieradministrationen. Erfarenheterna från senare år torde

vidare ha visat, att kontinuiteten inom intendentsorganisationen har varit större än i ledningen för sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning.

Utredningsmannen tar vidare upp spørsmålet om rekrytering av personal i Stockholm resp. i landsorten. Beträffande fiskmästarpersonalen konstaterar han, att det är minst lika lätt att rekrytera sådan personal till stationsorter i anslutning till arbetsfältet som i Stockholm. Däremot är det möjligt att beträffande den mera kvalificerade utredningspersonalen vissa svårigheter kan uppstå vid en utflyttning. Två av de hos fiskeriintendenterna i Norrland placerade tjänsterna som fiskeriinspektör (utredningsbiolog) har tidvis under längre perioder varit vakanta. Befattningarna är dock numera besatta. Dessa rekryteringssvårigheter kan emellertid troligen lika mycket återföras på de norrländska tjänsternas karaktär av extra som på stationeringsorternas läge.

Av vissa underhandskontakter, som utredningsmannen haft, har framgått, att rekryteringsfrågan framöver allmänt sett torde kunna bedömas med en viss — låt vara försiktig — optimism, om blott anställningsvillkoren blir rimliga.

Fäl t a r b e t e t för de fiskesakkunnigas undersökningar kommer enligt utredningsmannen att kunna genomföras på ett mera effektivt sätt, om undersökningarna förläggs till intendentsorganisationen. Härom anförs bl. a. följande.

Såvitt under utredningen kunnat utrönas har fiskmästarna visserligen ganska stor självständighet vid fältarbetena men en viss tillsyn och direktivgivning är likväl alltid erforderlig. SL-alternativet erbjuder i sådant avseende betydligt sämre möjligheter än intendentsalternativet. Sötvattenslaboratoriets och statens organisationsnämnds förslag om separat utflyttning av fiskmästarpersonalen skulle äventyra en god arbetsledning även under vinterhalvåret. Brister i arbetsledningen kan medföra, att fiskmästarnas materialbearbetning spårar in på felaktiga banor eller eljest bedrivs mindre ändamålsenligt. Med intendentsalternativet däremot får man uppenbarligen — förutom viss besparing av arbetstid, kortare resavstånd till undersökningsområdena för all personal och därmed bl. a. lägre resekostnader — de bästa förutsättningarna för en verkligt kvalificerad arbetsledning. Vad resekostnaderna beträffar må anmärkas att enligt organisationsnämndens beräkningar — vid oförändrad resefrekvens — en besparing på 15 000—20 000 kr. skulle bli följd. Givetvis är denna summa inte av den storlek, att den får i högre grad påverka ställningstagandet, men förhållandet bör dock beaktas.

Utredningsmannen framhåller vidare, att frågan om att i utredningsverksamheten nyttiggöra erfarenheter och kunskaper inom den lokala fiskerid administrationen framstår som en mycket viktig faktor vid övervägandena rörande organisation och lokalisering av utredningspersonalen. En viktig faktor är därvid spørsmålet om samordning mellan f i s k e t i l l s y n e n enligt vattenlagen och annan fiskevård.

Fiskeriintendenternas erfarenhet och förtrogenhet med fisket i orten måste uppenbarligen på något sätt utnyttjas även i utredningsverksamheten. Att avskära intendenterna från all sådan verksamhet skulle ur allmän synpunkt framstå som både oekonomiskt och i övrigt olämpligt. I organisationsnämndens förslag, som i princip innebär centralisering av all utredningsverksamhet till sötvattenslaboratoriet, har saken lösts på så sätt att intendenterna förutsätts skola biträda med råd och anvisningar vid planeringen och kanske också i viss mån vid genomförandet av undersökningarna. Det är emellertid tydligt, att man med en sådan ordning inte helt undanröjer en dubbelorganisations nackdelar, då man ändå måste i viss mån anlita intendenternas medverkan. Dessutom synes systemet innebära, att man onödigtvis avstår från att verkligt effektivt utnyttja intendenternas omfattande och djupgående sakkunskap, ortskännedom och erfarenhet.

Enligt 14 kap. 6 § vattenlagen skall tillfälle beredas bl. a. statens fiskeritjänsteman (fiskeriintendent) och länsfiskeritjänsteman (fiskerikonsulent) att utöva tillsyn över fullgörandet av föreskrifter till skydd för fisket. Några närmare bestämmelser om denna tillsyn synes inte finnas. I praktiken synes den tillgå så, att fiskeristyrelsen tillställer vederbörande erforderliga utdrag ur de till styrelsen överlämnade domarna i vattenmål. På grundval härav sker övervakningen.

Utredningsmannen anför, att om intendentsalternativet väljs får man en nära samordning inte blott mellan tillsynen enligt 14 kap. 6 § vattenlagen och fiskevården i allmänhet utan också mellan dessa verksamhetsgrenar och undersökningsverksamheten. Detta är betydelsefullt både på kortare sikt och för framtiden.

En närliggande och praktisk fördel är den växelverkan beträffande inhämtandet och tillämpningen av erfarenheter och kunskaper, som på ett smidigt sätt kommer till stånd mellan tillsyn, fiskevård och utredningsverksamhet och vari intendenternas särskilda kvalifikationer kan på bästa sätt göra sig gällande. Ett organ med uppgifter inom alla dessa tre områden kan snabbt och fullständigt både följa utvecklingen inom det lokala fisket och inhämta och nyttiggöra andra kunskaper om fiskevattnen och deras karakteristika. Det krävs inga sammanträden eller överläggningar för delgivning och tillämpning av erfarenheter och rön. Tillsynsuppgifter kan utan nämnavärd särskild tidsåtgång fullgöras samtidigt med undersökningsarbeten och tillsynen kan därför bli mer effektiv än nu.

Men kanske ändå viktigare är samordningen mellan nämnda tillsyn och fiskevården på längre sikt. Behovet av tillsyn växer nämligen snabbt. Orsaken härtill är inte minst de ökande kraven på kompensationsåtgärder i stället för penningersättningar. Med användning av intendentsalternativet kan man vidare bygga upp organ, som, när vattenkraftutbyggandet en gång är över, kan — efter då erforderlig krympning — på den fulla kontinuitetens grund utöva tillsyn och verka för förbättring av fisket och för allmän fiskevård. Det kan bli en naturlig och smidig avveckling av utredningsverksamheten och övergång till fiskevården.

I detta sammanhang påpekar utredningsmannen, att överväganden rö-

rande omfattningen i framtiden av tillsyn och fiskevård inte har gett anledning anta, att antalet fiskeriintendentsdistrikt bör ökas. Inte heller synes någon justering av distriktsgränserna f. n. böra ske, särskilt som de av utredningsmannen framförda förslagen bygger bl. a. på den lokalkännedom de nuvarande intendenterna besitter.

Utredningsmannen framlägger slutligen vissa jämförande synpunkter på sötvattenslaboratoriets och statens organisationsnämnds förslag. Synpunkterna sammanfattas på i huvudsak följande sätt.

Båda förslagen överbetonar genomgående de teoretiska fördelarna med ett koncentrerat centralt organ i jämförelse med en decentraliserad organisation. I sötvattenslaboratoriets förslag synes dessutom i det allmänna resonemanget större vikt läggas vid sambandet mellan forskning och utredningsverksamhet än som kan anses befogat med hänsyn till kravet på snabbast möjliga avverkning av de aktuella målen. En annan sak är att i sötvattenslaboratoriets förslag en organisationsform förordas, som i praktiken måste innebära, att det organisatoriska sambandet mellan forskning och utredningsverksamhet avskärs genom att utredningsverksamheten tänkes skola utbrytas ur fiskeriadministrationen och underställas vattendomstolsorganisationen. Organisationsnämndens förslag till personalorganisation motsvarar vidare inte alls situationens krav. Bl. a. bör härutinnan observeras, att arbetsuppgifter enligt förslaget kommer att överflyttas även från de båda södra fiskeriintendentsdistrikten. I organisationsnämndens promemoria behandlas över huvud endast verksamheten i de tre norra distrikten.

Utredningsmannen sammanfattar resultatet av sina allmänna överväganden rörande organisation och lokalisering på följande sätt.

Sammanfattningsvis kan som skäl för intendentsalternativet åberopas hela utredningsorganets jämfört med SL-alternativet betydligt bättre kontakt med arbetsfältet, fiskeriintendenternas stora sakkunskap, lokalkännedom och praktiska erfarenhet inom den fiskeriadministrativa verksamheten samt deras större förtrogenhet med bl. a. fiskeritekniska och liknande problem, vidare undersökningarnas praktiskt-administrativa karaktär, den närmare och mera effektiva arbetsledningen samt slutligen och kanske främst det växande behovet av samordning mellan undersökningsverksamheten, den lokala fiskevårdande och fiskefrämjande verksamheten samt den alltmer betydelsefulla tillsynen över verkställigheten av kompensationsåtgärder m. m.

Det enda med hänsyn till verksamhetens art verkligt bärande skälet till förmån för SL-alternativet är kravet på samverkan mellan forskning och undersökningsverksamhet, ett krav som emellertid åtminstone i någon mån kan tillgodoses även utan organisatoriskt samband. Tecken tyder på att det nuvarande samarbetet mellan de båda verksamhetsgrenarna sker i former, som visserligen kan tänkas medföra en snabbare lösning av t. ex. schabloniseringsfrågan men som i dagens läge torde innebära en fördröjning av den aktuella undersökningsverksamheten. I den mån de båda för

den närmaste målforskningen viktigaste arbetsuppgifterna, schabloniseringen och kompensationsfisket, får en praktiskt användbar lösning, minskas också styrkan i kravet på samordning mellan forskning och undersökningar.

Den slutliga avvägningen mellan de olika synpunkterna leder enligt utredningsmannens mening fram till ett bestämt förord för intendentsalternativet.

VI. Organisationsförslag

Utredningsmannen erinrar om att det genom 1950 års riksdagsbeslut rörande anvisning av särskilt anslag för undersökningar inom sötvattenslaboratoriet måste anses i princip fastslaget, att fiskeundersökningar i vattenmål skall bedrivas inom ramen för den statliga administrationen. Han anför vidare bl. a. följande.

På grund av den antydda innebörden i 1950 års beslut är det emellertid givetvis också angeläget, att den statliga sakkunnigorganisationen är så avpassad, att den utan oskäligen dröjsmål kan tillhandahålla sina expertutlåtanden. Samtidigt ligger det dock i sakens natur, att en viss restriktivitet måste upprätthållas i fråga om att tillgodose kraven på organisationens utbyggnad. Med hänsyn till den nuvarande arbetsbalansens storlek och den fortgående snabba utbyggnaden av vattenkraften är det inte praktiskt möjligt att skapa en organisation av den omfattning, som skulle krävas för både en snabb avverkning — säg inom fem år — av den nuvarande balansen och en flytande behandling av nytillkomna uppdrag.

Utredningsmannen föreslår därför, att även i fortsättningen utredningsuppdrag undantagsvis skall kunna ges åt t. ex. fiskerikonsulent i de fall fiskeriintendenten inte kan åta sig dem.

För bedömning av personalbehovet inom den nya sakkunnigorganisationen lämnas i betänkandet uppgifter om den nuvarande balansen hos de fiskesakkunniga organen, om den väntade framtida arbetsbördan samt om beräknad erforderlig tid för att dels avarbeta balansen, dels avverka nytillkommande ärenden. Med ledning av dessa beräkningar föreslår utredningsmannen, att den nya organisationen bör omfatta, förutom fiskeriintendenterna, elva fiskesakkunniga. Förslaget innebär i förhållande till nuläget en förstärkning med tre sakkunnigtjänster. Därjämte bör fältarbetspersonalen ökas med en förste fiskmästare. Genom denna förstärkning erhålls enligt utredningsmannens mening en samlad kapacitet, med vilken teoretiskt sett balansen skulle kunna avarbetas på kanske 20—25 år samtidigt som nyinkommande mål hålls undan något så när. Enligt de använda beräkningsgrunderna skulle den föreslagna organisationen troligen behöva vara verksam i 35—45 år.

Utredningsmannen anför i anslutning till uppskattningen av personalbehovet vissa reservationer. Han framhåller därvid bl. a. följande.

Det har inte varit möjligt att bedöma verkningarna, i vart fall på kortare sikt, av att mera omedelbart överföra på sakkunnigorganisationen alla uppdrag, som nu handhas av utomstående sakkunniga. Av rent praktiska skäl bör man sträva efter att sådana uppdrag får slutföras av de nuvarande uppdragshavarna, där inte särskilda skäl talar för en ändring. Vidare har det inte kunnat klargöras i vad mån och hur snart det s. k. nordkalottsprojektet kan komma att realiseras och därmed påverka personalbehovet i övre norra distriktet.

Vid beräkningen av personalbehovet har det inte ansetts försvarligt att nu ta annan hänsyn till en framtida användning av schablonmetoder än att personalorganisationen tilltagits så snävt som över huvud ansetts möjligt. I den mån i framtiden organisationen kan krympas torde för biologernas del finnas goda möjligheter för överföring till bl. a. lärarbanan. Ej erforderliga fiskmästare torde successivt kunna överflyttas till hushållningssällskapen.

Utredningspersonalen föreslås bestå av två biträdande fiskeriintendenter, åtta fiskeriinspektörer och en statistiker samt tre förste fiskmästare och tio fiskmästare ävensom för kontorsgöromål två kontorister och tre kanslibiträden.

I fråga om fördelningen av tjänsterna mellan fiskeriintendentsdistriktet framhåller utredningsmannen, att hänsyn i första hand har tagits till den nuvarande geografiska arbetsfördelningen. Därjämte har ingående överläggningar ägt rum med de närmast berörda fiskeriintendenterna, varvid enighet i stort sett ernåtts. Fördelningen framgår av följande förslag till personalstater, vari dock endast redovisas den särskilda utredningspersonalen. Fiskeriintendenterna och övrig personal inom den statliga lokala fiskeriadministrationen har utelämnats.

Övre norra fiskeriintendentsdistriktet

	Lönegrad
1 biträdande fiskeriintendent	Ae 25 (ny)
1 förste fiskeriinspektör	Ae 23 (förut Ag 23)
1 förste byråsekreterare (ev. förste aktuarie)	Ae 23 (ny)
1 fiskeriinspektör	Ae 21 (förut Ag 21)
1 förste fiskmästare	Ae 15 (förut Ag 15)
3 fiskmästare	Ae 13 (2 nya; 1 förut Ag 13)
1 kontorist	Ae 9 (ny)
1 kanslibitråde	Ae 7 (ny)

Nedre norra fiskeriintendentsdistriktet

1 biträdande fiskeriintendent	Ae 25 (ny)
3 förste fiskeriinspektörer (härav en ev. i stället förste byråsekreterare eller förste aktuarie)	Ae 23 (nya)
1 fiskeriinspektör	Ae 21 (förut Ag 21)
1 förste fiskmästare	Ae 15 (ny)
6 fiskmästare	Ae 13 (5 nya; 1 förut Ag 13)
1 kontorist	Ae 9 (ny)
1 kanslibitråde	Ae 7 (ny)

Mellersta fiskeriintendentensdistriktet	Lönegrad
1 förste fiskeriinspektör	Ae 23 (ny)
1 fiskeriinspektör	Ae 21 (ny)
1 förste fiskmästare	Ae 15 (ny)
1 fiskmästare	Ae 13 (ny)
1 kanslibitråde	Ae 7 (ny)

(Personalen i mellersta distriktet skall biträda jämväl i övre och nedre södra distrikten.)

Utredningsmannen förutsätter, att i samtliga distrikt tillfälligt anställd personal skall anlitas dels för materialinsamling och annat fältarbete, dels för bearbetning — under sommarhalvåret — av statistiskt och annat undersökningsmaterial, som till äventyrs inte färdigställts av fiskmästarna under vinterhalvåret, dels i mån av behov även för övrigt kontorsarbete. Kungl. Maj:t bör givetvis som hittills fastställa personal- och omkostnadsstater. Även ändringar i staterna bör fastställas av Kungl. Maj:t.

Utredningsmannen lämnar följande kommentar till förslagen till personalförteckningar.

F. n. består den särskilda utredningspersonalen av åtta biologer, nämligen en laborator i lönegrad A 26, två fiskeriinspektörer i lönegrad A 23 och fem fiskeriinspektörer i lönegrad A 21, vidare två förste fiskmästare i lönegrad A 15 och tio fiskmästare i lönegrad A 13. Sekretariatet vid sötvattenslaboratoriet, inklusive kontorsbiträdena vid intendentsorganisationen i Luleå och Härnösand, består av en förste byråsekreterare i lönegrad A 21 och åtta tjänstemän i lönegrad A 10 eller lägre lönegrader.

I den nya lokala organisationen föreslås två tjänster i lönegrad A 25, sex i lönegrad A 23 och tre i lönegrad A 21, d. v. s. tillhoppa elva tjänster i lönegrad A 21 och högre mot nu vid SL-organisationen åtta biologer i lönegrad A 21 och högre. Fiskeriinspektörerna i A 23 har benämnts förste fiskeriinspektörer.

Vad angår fiskmästarpersonalen föreslås tre tjänster som förste fiskmästare i lönegrad A 15 mot nu två sådana tjänster samt oförändrat tio tjänster som fiskmästare i lönegrad A 13.

Beträffande kontorspersonal föreslås, att två tjänster i lönegrad A 9 och tre i lönegrad A 7 inrättas. Samtidigt utgår en tjänst i lönegrad A 9, två i lönegrad A 7 (sekretariatet) och två i lönegrad A 1—5 (Luleå och Härnösand).

Den föreslagna personalstaten upptar förstärkningspersonal endast i de tre nordliga intendentsdistrikten. Dock föreligger enligt utredningsmannen behov av sakkunnighjälp även i de två återstående sötvattensdistrikten. Utredningen har emellertid inte med tillräcklig grad av sannolikhet gett vid handen, att en sakkunnig — utöver intendenterna — kontinuerligt för längre tid kommer att behövas i de båda södra distrikten. Samtidigt står det dock klart, att en snabb avverkning av balansen i mellersta distriktet kräver förstärkning med något mer än en sakkunnig. Det torde därför enligt utredningsmannens mening vara lämpligt att låta de två sakkunniga, liksom de två fiskmästare, som placeras hos intendenten i mellersta distriktet,

betjäna alla de tre sydliga distrikten. En sådan lösning, som erbjuder tillfredsställande smidighet och anpassningsmöjligheter, har haft och har sin motsvarighet t. ex. inom vissa grenar av länsförvaltningen.

Beträffande löneställningen och kompetensvillkoren m. m. för de föreslagna tjänsterna anför utredningsmannen bl. a. följande.

Vad härefter angår löneställningen m. m. förordas att samtliga föreslagna tjänster görs till extra ordinarie. Visserligen är utredningsverksamheten i princip tidsbegränsad men under i vart fall de närmaste tre decennierna kommer den inte att totalt sett minska, emedan ökningen i övre Norrland uppenbarligen kommer att mer än väl uppväga en minskning i landet i övrigt. Det må erinras om att man, när organisationen för jordbruksrationaliseringen inrättades, rörde sig med antaganden om en tidsbegränsning av ungefär samma innebörd som de här föreliggande. Extra-ordinariesättningen av alla tjänster betingas också av de något ovissa rekryteringsmöjligheterna i Norrland.

I ettvarvt av de båda nordligaste intendentsdistrikten föreslås en tjänst som biträdande fiskeriintendent i lönegrad A 25. För dessa förutsätts samma kompetensvillkor som gäller beträffande fiskeriintendenterna. Det är uppenbarligen nödvändigt, att det med hänsyn till den stora arbetsbelastningen i dessa distrikt finns någon, som kan överta en del av det kvalificerade arbete, som åvilar fiskeriintendenten med avseende på vattenmålen, t. ex. i fråga om de mera krävande vetenskapliga sammanhangen, och som kan biträda vid arbetsledningen.

För övriga biologer bör i allmänhet inte tillämpas lägre lönegrad än A 23. De hittillsvarande rekryteringsbekymren i Härnösand och Luleå talar bl. a. härför. Sagda lönegrad torde vara den lägsta tänkbara även med hänsyn till konkurrensen med lärarbanan. På de statistiskt inriktade tjänsterna torde även kunna läggas vissa mer kvalificerade rent administrativa göromål i samband med utredningsverksamheten. I nedre norra och mellersta distrikten är kravet på medverkan av statistiker något mindre framträdande än i övre norra, därför att mycket material redan är insamlat och den fortsatta insamlingen måste ske efter de förut följda linjerna så att adekvata jämförelser kan göras. Det föreslås därför en fast tjänst som statistiker — förste byråsekreterare — endast i övre norra distriktet. I nedre norra distriktet bör en sådan tjänst kunna anordnas alternativt med en förste inspektörstjänst. Eventuellt kan byråsekreteraren i övre norra distriktet tillfälligt biträda även i nedre norra distriktet. Skulle dessa byråsekreterartjänster inte anses böra inrättas, måste i stället fiskeriinspektörstjänster komma till stånd. Som kompetensvillkor för byråsekreterartjänsterna bör gälla *politices magister-* eller *filosofie kandidatexamen* med minst två betyg i statistik samt god erfarenhet från planeringsarbete och någon vana vid administrativa göromål. För ifrågasvarande tjänster bör beräknas samma lönegrad som för biologer i allmänhet, d. v. s. A 23.

Av utredningspersonalen redovisas inte den nuvarande förste byråsekreteraren vid sötvattenslaboratoriet. Det förordas, att han överflyttas till fiskeristyrelsen för att hos styrelsen handha den samordnings- och initiativverksamhet beträffande utredningarna, som bör ankomma på styrelsen, samt administrera bl. a. personal- och kameralfrågor rörande den lokala utredningsorganisationen. Han bör också vid behov kunna biträda fiskeriintendenterna med administrativa göromål i samband med utredningarna.

Tjänstemannen har en ingående erfarenhet av utredningsarbetena, vilken på detta sätt bör nyttiggöras. Han bör anses tillhöra utredningspersonalen och därför liksom hittills bekostas av kraftintressenterna.

I skrivelse till utredningsmannen har fiskmästarna vid sötvattenslaboratoriet — efter en redogörelse för den föregående utvecklingen av fiskmästarpersonalens lönefrågor — hemställt, att förslag måtte framläggas om att placera sjöregleringsfiskmästarna i samma lönegrad som hushållningssällskapens fiskerikonsulenter, d. v. s. A 15. Dessutom har fiskmästarna anhållit, att för dem måtte införas en ny tjänstetitel, förslagsvis fiskevårds-konsulent. Som skäl för den ändrade lönegradsplaceringen har bl. a. åberopats den successivt stigande tendensen att låta regleringsfiskmästarna självständigt handlägga arbetsuppgifter av kvalificerad art, som dock inte kräver större mått av akademiskt-biologiskt kunnande. Emellertid innebär förslaget till ny sakkunnigorganisation i princip inte någon förändring beträffande fiskmästarpersonalens arbetsuppgifter. Med hänsyn härtill och till praxis i fråga om behandlingen av lönefrågor torde spørsmålet om uppflyttning i lönegrad av fiskmästarpersonalen närmast böra lösas förhandlingsvägen.

Vidare föreslås att i ettvart av övre och nedre norra distriktet inrättas en kontoristtjänst i lönegrad A 9 och en tjänst för kanslibitråde i lönegrad A 7 samt i mellersta distriktet en tjänst för kanslibitråde i lönegrad A 7. På dessa biträden ankommer åtskilliga kvalificerade göromål, t. ex. att ordna och vårda det viktiga och synnerligen omfattande aktmaterialet, att sakgranska reseräkningar, granska och komplettera tidskrivningar m. m.

Utredningsmannen framhåller, att han inte övervägt behovet av personal för forskningen.

Visserligen är åtminstone viss del av forskningen nära knuten till undersökningsverksamheten, men denna del måste givetvis samordnas med forskningen i övrigt inom sötvattenslaboratoriet. Den omständigheten att forskningen kommer att gå miste om utredningspersonalens medverkan har därför här inte föranlett annat än en rekommendation att frågan om forskningens personalbehov bör övervägas i annan ordning.

Om den för forskningsavdelningens verksamhet erforderliga personalen vid sekretariatet anför utredningsmannen, att det har upplysts honom, att sekretariatet till 60—70 procent anlitas för utredningsarbeten. Med hänsyn härtill och till vad statens organisationsnämnd anfört i sin promemoria rörande bl. a. vatteninspektionens ianspråktagande av viss personal torde endast några få befattningshavare krävas för de administrativa bestyren med avseende på forskningsavdelningen — i den mån dessa inte överförs på fiskeristyrelsen. För ändamålet föreslår utredningsmannen, att tjänsten som kansliskrivare i lönegrad A 10 ävensom tjänsterna som kanslibitråde i lönegrad A 7 och expeditionsvakt i lönegrad A 7 kvarstår hos sötvattenslaboratoriet. Att förste byråsekreterartjänsten förutsätts överflyttad till fiskeristyrelsen har förut nämnts. Återstående tjänster inom sekretariatet (en i lönegrad A 9 och två i lönegrad A 7) bör enligt utredningsmannens mening dras in.

De tjänster, som bortfaller vid sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning, framgår av följande tablå.

	Lönegrad
1 laborator	Ae 26
1 fiskeriinspektör	Ae 23
3 fiskerinspektörer	Ae 21
1 förste fiskmästare	Ae 15
8 fiskmästare	Ae 13

I följande sammanställning redovisas en jämförelse mellan den nuvarande och den av utredningsmannen föreslagna personalorganisationen (beträffande löner avrundade belopp).

Lönegrad	Tillkommer			S:a	Avgår	Netto- ändring	Löneskillnad, kr. (grundlön)			
	Övre norra distrik- tet	Nedre norra distrik- tet	Mel- lersta distrik- tet				+	—		
A 26	0	+	0	+	0	=	0	—	25 500	
A 25	1	+	1	+	0	=	2	47 900	—	
A 23	1	+	3	+	1	=	5	85 100	—	
A 21	0	+	0	+	1	=	1	—	39 400	
A 15	0	+	1	+	1	=	2	14 400	—	
A 13	2	+	5	+	1	=	8	± 0	—	
A 9	1	+	1	+	0	=	2	10 000	—	
A 7	1	+	1	+	1	=	3	9 500	—	
A 1-5	0	+	0	+	0	=	0	—	16 700	
					23		19	+ 4	166 900	81 600
								Netto	+85 300	

Beträffande skillnaden mellan kostnaderna för den nuvarande och den föreslagna personalorganisationen anför utredningsmannen bl. a. följande.

De ökade grundlönekostnaderna utgör enligt tablå avrundat 85 000 kr. Totalt kommer löneökningen att uppgå till ca 115 000 kr. Med schablontilllägg för ökning av resekostnader, driftskostnader och pensionskostnader om 25 procent under vardera rubriken skulle ökningen uppgå till ca 203 000 kr. Om man härifrån drar den av statens organisationsnämnd beräknade besparingen av resekostnader, stannar nettoökningen vid ca 190 000 kr.

Några särskilda kostnader för anskaffning av instrument eller annan materiel för undersökningarna är enligt uppgift inte aktuella. I den mån behov härav uppstår torde materielen kunna anskaffas inom ramen för omkostnadsanslagen. Däremot uppkommer i Luleå och Härnösand ett engångsbehov av kontorsmöbler o. d. för ca 15 rum. Enligt en överslagsberäkning skulle härför krävas omkring 20 000 kr., i den mån inte över-skottsutrustning kan överlämnas från sötvattenslaboratoriet.

VII. Finansieringsfrågan, m. m.

Utredningsmannen redogör först för nu gällande ordning för finansieringen av kostnaderna för fiskeutredningar i vattenmål.

Kostnaderna för sötvattenslaboratoriets undersökningsverksamhet i sam-

band med vattenmål bestrids enligt prop. 1957: 22 med avgifter, som för varje budgetår påförs intressenterna i de mål, varmed laboratoriet har befattnings. Fiskeristyrelsen inforrdar förskott från intressenterna och fastställer för varje budgetår den slutliga fördelningen dem emellan efter förslag av sötvattenslaboratoriet och sedan de olika intressenterna beretts tillfälle att yttra sig. Denna finansieringsmetod innebär en förenkling av det förfarande, som 11 kap. 97 § vattenlagen närmast synes anvisa.

Även kostnaderna för fiskeriintendenternas verksamhet i och för uppdrag, som verkställs i anledning av företag enligt vattenlagen, skall ersättas av företagaren. Ersättning skall enligt uttalande i prop. 1957: 22 utgå för uppdrag, som av fiskeriintendent verkställs i ansökningsmål angående vattenreglering och annat byggande i vatten, då uppdraget föranleder undersökning på platsen, ävensom för undersökningar enligt 5 § kungörelsen den 24 april 1953 (nr 177) angående förberedelse av vissa företag enligt vattenlagen samt 14 kap. 5 § 2 mom. samma lag. Enligt den sedermera av Kungl. Maj:t fastställda taxan den 31 maj 1957 (nr 208) å ersättning för vissa uppdrag, som verkställs av fiskeriintendent, utgår ersättning dels med 33 kr. för timme, dels för resekostnad och traktamente, dels för särskilda utlägg. I timersättningen ingår, förutom lönekostnader — i form av visst procentuellt tillägg — administrations-, expens- och pensioneringskostnader. Med särskilda utlägg avses utgifter, som otvetydigt faller utanför ramen av de för intendenternas verksamhet naturliga kontors- och materialkostnaderna. I fråga om större uppdrag får i stället för timersättning debiteras ett belopp motsvarande den verkliga utgiften för avlöning till fiskeriintendent under den tid, han tagits i anspråk för arbetet, ökad med 60 procent för administrations- och expenskostnader samt för pensioneringskostnader.

Uppbörden av ersättningarna enligt taxan omhänderhas av fiskeristyrelsen på grundval av rapporter kvartalsvis från intendenterna. Enligt uppgift har hittills allenast timersättningar förekommit. Bestämmelsen i taxan angående större uppdrag har sålunda inte tillämpats. Inflytande ersättningar redovisas som särskilda uppbördsmedel under fiskeriintendenternas avlönings- och omkostnadsanslag.

Som nämnts utgår ersättning enligt intendentstaxan endast då uppdraget föranleder undersökning på platsen. Kostnaderna för utlåtanden rörande det allmänna fiskeintresset, som avges av intendenterna, stannar alltså på statsverket i de fall, då undersökning på platsen inte sker. Beträffande däremot motsvarande utlåtanden, vilka avges av sötvattenslaboratoriet, gäller att de täcks av sökandebidrag även då någon undersökning på platsen inte förekommer.

Utredningsmannen framhåller, att anledningen till olikheten i ersättningsberäkningen mellan sötvattenslaboratoriet och intendenterna är, att laboratoriets verksamhet i vattenmål väsentligen hänför sig till omfattande sjöregleringsföretag med en begränsad grupp ständigt återkommande stora sökandeparter, medan kretsen av intendenternas uppdragsgivare är betydligt mer växlande och oenhetlig. Särskilt märks att intendenternas taxebundna uppdrag stundom avser föga omfattande mål, t. ex. bromål. På grund härav har det ansetts, att ersättningar för intendenternas undersökningar i stället bör uttas i de särskilda målen.

En del berörda organ har bl. a. i samband med förevarande utredning framfört betänkligheter mot det gällande finansieringssystemet. Utredningsmannen anför, att den kritik man riktar mot finansieringssystemet närmast synes avse dels att lönen till sötvattenslaboratoriets utredningspersonal utgår ur intressenternas förskottsvis erlagda bidrag och inte av statsmedel, dels att endast ett fåtal större intressenter finansierar laboratoriets verksamhet i vattenmålen. På i betänkandet närmare anförda skäl anser emellertid utredningsmannen, att någon erinran med fog inte kan anföras mot principerna för det nuvarande finansieringssystemet. Om utrednings- och forskningsverksamheten åtskiljs, såsom i det föregående föreslagits, uppstår emellertid vissa formella problem beträffande finansieringen av forskningen. Utredningsmannen anför härom bl. a. följande.

Det nuvarande systemet att fördela kostnaderna för forskningen efter samma grund som ersättningen för det aktuella årets utredningsverksamhet framstår, sedan dessa två verksamhetsgrenar åtskilts, tydligare än nu som behäftat med vissa svagheter. Även om kraftföretagen över lag torde vara villiga att fortsätta med sitt understöd till forskningen, utgör osäkerheten om tillämpligheten därvid av 11 kap. 97 § vattenlagen ett svaghetsmoment, som helst borde bortarbetas. För att göra detta torde två vägar stå till buds. Endera kan forskningen i fortsättningen bekostas med avgiftsmedel enligt 2 kap. 10 § vattenlagen eller också kan staten träffa ett avtal med kraftintressenterna om att upprätthålla viss forskning, för vilken kostnaderna ersätts av dessa intressenter.

Utredningsmannen framhåller, att det inte har varit möjligt att över hela fältet undersöka inställningen till detta problem. I och för sig är det enligt hans mening inte heller nödvändigt att omedelbart slå in på någon av dessa nya vägar. På grund av den allmänna inställningen i ämnet hos kraftföretagen torde nämligen staten tills vidare liksom hittills kunna påräkna bidrag till forskningen i minst samma omfattning och efter samma grund som nu, d. v. s. i stort sett de olika kraftföretagens årliga andel i kostnaderna för utredningsverksamheten (frånsett intendenternas taxebundna utredningar). Det synes emellertid utredningsmannen önskvärt, att fiskeristyrelsen får i uppdrag att undersöka och framlägga förslag rörande möjligheten och lämpligheten av en övergång till något av de nyssnämnda finansieringssystemen.

I fråga om kostnaderna för utredningsverksamheten efter omorganisationen diskuteras i betänkandet möjligheterna att övergå till ett enhetligt finansieringssystem, nämligen antingen det ersättningsystem, som nu används för sötvattenslaboratoriets verksamhet rörande vattenmål, eller det taxesystem, som f. n. tillämpas för att finansiera intendenternas uppdrag i sådana mål.

Enligt utredningsmannens mening kan varken det system, som nu används för sötvattenslaboratoriet, eller ett taxesystem anses lämpligt för

hela organisationen. Svårigheterna härvidlag accentueras även av att enligt förslaget särskild utredningspersonal knyts endast till tre av intendenterna. På grund av de påvisade olägenheterna med ett enhetligt system för hela organisationen förordar utredningsmannen, att den nuvarande ordningen i stort sett bibehålls. Den ger enligt hans mening de bästa förutsättningarna för en riktig och rättvis fördelning av kostnaderna och medför inte annat merarbete i förhållande till nuvarande ordning än det som föranleds av de i det följande berörda önskemålen om en bättre specifikation. Utredningsmannen anför vidare bl. a. följande.

Vad angår den statliga sektorn innebär systemet i stort sett, att statsverket svarar för sina kostnader över de nuvarande avlönings- och omkostnadsanslagen till den lokala fiskeriadминистраtionen. I den mån någon av utredningspersonalen tillfälligt behöver anlitas för en statlig arbetsuppgift bör anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal under anslaget Fiskerintendenter m. m.: Avlöningar anlitas och belastningen på motsvarande anslag för utredningsverksamhet i samma mån minskas.

Beträffande anslagsredovisningen för undersökningsverksamheten torde emellertid få vidtas en ändring. Det nuvarande anslaget för undersökningsverksamhet bör antingen uppdelas på två anslag, ett för forskningen och ett för undersökningsverksamheten, eller också får inom det nuvarande anslagets ram två olika stater fastställas. Det sistnämnda förefaller tills vidare vara att föredra, åtminstone tills frågan om forskningens ställning närmare klarlagts. Anslagsrubriceringen torde dock bära ändras.

Beräkningen av de kostnader, till vilka staten skall bidra utöver de nyssnämnda för tillfällig användning av utredningspersonal, torde med fördel kunna ske helt schablonmässigt i huvudsak enligt nuvarande ordning.

Även om ett i stort sett oförändrat system för finansieringen sålunda bör tillämpas i fortsättningen anser utredningsmannen, att timersättningen enligt intendentstaxan på grund av den föreslagna uppflyttningen i lönegrad av intendenterna jämte den allmänna löneökningen torde bära höjas från 33 till 41 kr.

Utredningsmannen framhåller vidare, att under utredningen framkommit ganska bestämda önskemål om en mera adekvat fördelning av kostnaderna för undersökningsverksamheten mellan olika sökandeparter och helst även de olika målen emellan. Detta önskemål är i och för sig berättigat med hänsyn bl. a. till de stora kostnaderna för utredningsverksamheten. För sökandena är det ett legitimt behov att kunna redovisa kostnaderna, åtminstone i stort, för varje särskilt företag. Det är givet, att en dylik uppdelning måste föra med sig en del extraarbete i form av t i d s k r i v n i n g eller annan liknande specifikation. I den mån det går anser utredningsmannen emellertid önskemålet bära beaktas. Tidskrivning bör sålunda utföras av all utredningspersonal, medan kostnaderna för den egentliga kontorspersonalen samt för lokaler, expenser m. m. bör fördelas efter de grunder, som fastställs på grundval av utredningspersonalens tidskriv-

ning. Beträffande utformningen av tidskrivningen anför utredningsmannen bl. a. följande.

Det är givet, att kravet på tidskrivning eller annan specifikation inte får drivas alltför hårt. Helt obetydliga arbetsmoment, som för en stund bryter en kontinuerlig insats inom ett visst företag, bör man kunna bortse från. Specificering på olika arbetsföretag bör visserligen i princip ske men bör kunna underlåtas, då det gäller enstaka kortare insatser inom mindre mål, om kostnaden lämpligare kan uttas av samme sökande under en »övrigt»-rubrik. Hit kan också föras sådant arbete, som belastar ett stort antal eller en obestämd krets av sökande. Ibland kan debiteringen kanske ansluta till ett vattensystem i stället för till ett mål eller ett arbetsföretag, om där endast en sökande finns.

Utredningsmannen upplyser, att fiskeristyrelsen framfört vissa preliminära synpunkter och förslag rörande närmast kontakten mellan styrelsen och den undersökningsverksamhet, som fiskeriintendenterna bedriver jämlikt 11 kap. 36 § vattenlagen. Fiskeristyrelsen förmenar sålunda, att åtskilligt skulle stå att vinna genom vissa ändringar i rutinen för handläggningen av ärenden rörande det allmänna fiskeintresset.

Ändringarna innebär bl. a. dels att vattendomstol översänder två — i stället för som nu endast ett — exemplar av ansökan i målet och kungörelsen därom till fiskeristyrelsen, dels att styrelsen efter hörande av vederbörande intendent — i stället för som nu enbart denne — företar erforderlig prövning om det allmänna fiskeintresset berörs, dels att vid förordnande för intendent att utföra fiskeutredning beslutet härom bör innehålla en erinran om att förordnandet är begränsat till vad som framgår av vattenlagen kap. 11 § 36 ävensom en föreskrift om att intendenten har att vända sig till fiskeristyrelsen för samråd och anvisningar i mera komplicerade fall samt i övrigt, när intendenten behöver fiskeribiologisk eller juridisk-administrativ hjälp för att avfatta yttrandet, samt att intendenten samtidigt som yttrande avges till vattendomstolen skall tillstålla styrelsen kopia av detta.

Erfarenheterna från de tolv och ett halvt år nuvarande ordning tillämpats ger enligt fiskeristyrelsen otvetydigt vid handen, att styrelsen, om det skisserade förslaget genomförs, måste erhålla en särskild befattning i föredragande ställning (byrådirektör i lönegrad Ao 26) som en förstärkning av de fiskesakkunniga organen i vattenmål. Fasthåller man konsekvent vid de i vattenlagen själv nedlagda begränsningarna av fiskerisakkunskapens insatser i ett vattenmåls första fas, d. v. s. tillåtlighetsprövningen, och ställer till intendenternas gemensamma förfogande en kvalificerad stödorganisation inom fiskeristyrelsens ram, torde enligt styrelsens mening endast måttliga personalförstärkningar vara påkallade inom fiskeriintendentsorganisationen.

På den nye föredraganden skulle ankomma bl. a. även att sammanhålla det arbete med att utarbeta normer för beräkning av båtnad, skada o. d., som enligt uttalande av departementschefen i den av riksdagen godkända prop. 1948: 49, bör utföras genom styrelsens försorg.

I anledning av fiskeristyrelsens synpunkter framhåller utredningsmannen, att det synes honom onödigt omständligt, att styrelsen, innan förord-

nande utfärdas, skall företa en prövning grundad på ett formellt remissförfarande. Förslaget om att två exemplar av ansökan i målet och kungörelse därom skall översändas till styrelsen anser han sig emellertid böra tillstyrka. Vidare förordar utredningsmannen förslaget om skyldighet för intendent att hålla kontakt med styrelsen i sin utredningsverksamhet i vattenmålen, men bestämmelser härom bör enligt hans mening intas i instruktionen för statens lokala fiskeriadministration. De bör självfallet inte inskränkas till att gälla endast förordnanden enligt 11 kap. 36 § vattenlagen utan bör utformas så, att alla uppdrag rörande skada på fiske omfattas därav.

Beträffande fiskeristyrelsens samordnande funktion med avseende på fiskeutredningarna anför utredningsmannen vidare bl. a. följande.

I annat sammanhang har konstaterats, att man, i den mån forskningsuppgifterna rörande schablonmetod m. m. kan lösas, torde få räkna med att undersökningsmetoderna åtminstone i vissa delar kan förenklas. Det är följaktligen viktigt att verkliga ansträngningar görs för att denna forskning skall leda till resultat. Naturligtvis ankommer dessa ansträngningar främst på den, som har den omedelbara ledningen av sötvattenslaboratoriet. Det är emellertid en allmän erfarenhet, att målbunden forskning bör ha nära kontakt med det praktiska livet. Endast fiskeristyrelsen har den härför erforderliga vida överblicken över hela fiskenäringen. Dessutom har styrelsen som chefsmyndighet för fiskeriintendenterna särskild möjlighet att föra in även deras utredningsverksamhet i bilden. Det är därför naturligt, att styrelsen ägnar stor uppmärksamhet åt forskningsarbetet, främst i syfte att hålla detta inom ramen för vad som är praktiskt användbart.

Fiskeristyrelsen bör vidare ha en viktig uppgift att fylla som övervakare av och initiativtagare till samverkan mellan forskningen och undersökningsverksamheten. Styrelsen bör härvid inte minst verka för samarbete mellan forskningen vid dess laboratorier och den akademiska forskningen.

Det bör vidare vara en angelägen uppgift för fiskeristyrelsen att verka för att de fiskesakkunnigas sakkunskap utnyttjas rationellt och att sådana uppgifter utmönstras, som med fördel kan utföras antingen av sökanden eller av annan sakkunnig. Styrelsen bör även söka få fram en mera likartad arbetsfördelning mellan de olika sakkunniga samt i övrigt ägna uppmärksamhet åt möjligheterna att ernå förbättringar och förenklingar i de fiskesakkunnigas arbete. Därvid bör styrelsen framför allt tillse, att inte på något håll vidtagna rationaliseringar stannar hos någon eller några sakkunniga utan förs vidare till samtliga sakkunniga.

Även om styrelsens ledande och samordnande uppgifter i enlighet med det anförda bör avse samverkan i fråga om de egna organen bör styrelsen även samarbeta med övriga, som berörs av utredningsverksamheten. Sålunda bör exempelvis styrelsen med vattendomstolarna kunna ta upp frågan om att avskilja viss del av utredningen rörande fiskeskada till behandling av annan sakkunnig än fiskesakkunnig, där så med fördel kan ske och avskiljandet inte kan åvägabringas genom direkt hänvändelse till vederbörande sakkunnige. I fråga om fördelningen av utredningsuppgifter mel-

lan sökanden och den sakkunnige är det önskvärt, att fiskeristyrelsen även tar kontakt med de större sökandeföretagen (vattenfallsstyrelsen, Indalsälvens och Faxälvens vattenregleringsföretag etc.) och företrädare för sakägarsidan (RLF).

Det förefaller enligt utredningsmannen finnas anledning anta, att de uppgifter, som enligt vad i det föregående sagts bör ankomma på fiskeristyrelsen, tillika med de administrativa arbetsuppgifter, som bör överflyttas från sötvattenslaboratoriet till styrelsens centrala del, motiverar någon personalförstärkning hos denna. Samordningsfunktionen är viktig och säkerligen arbetskrävande med hänsyn bl. a. till den stora omfattningen av det material, som måste genomgå för att styrelsen fortlöpande skall hålla sig underrättad om undersökningsverksamheten och dess utveckling. Det åligger därvid givetvis styrelsen att följa även arbetsbalansen och fortlöpande bedöma personalbehovet för utredningarna.

För dessa arbetsuppgifter torde enligt utredningsmannens mening emellertid inte krävas en byrådirektör, utan det torde vara tillräckligt med en förste byråsekreterare. En lämplig anordning synes utredningsmannen vara att överflytta den nuvarande förste byråsekreteraren vid sötvattenslaboratoriet till fiskeristyrelsen. Hans stora erfarenhet av fiskeutredningar torde därigenom även fortsättningsvis kunna utnyttjas.

Utredningsmannen berör slutligen frågan om erforderliga ö v e r g å n g s a n o r d n i n g a r vid införandet av den nya sakkunnigorganisationen och lämnar därvid bl. a. följande synpunkter.

Det är önskvärt att de nya fiskeriinspektörerna i början av sin tjänstgöring kan få delta i arbetet vid sötvattenslaboratoriet en à två månader för att något komma in i problematiken. En kortare tjänstgöring vid någon av fiskeristyrelsens byråer skulle även vara önskvärd. En provtjänstgöring av antytt slag bör för övrigt även i fortsättningen anordnas för nytillträdande fiskeriinspektörer.

Vid överföringen av uppdragen på intendentsorganisationen får iaktas, att enstaka uppdrag tills vidare kan behöva kvarstå hos sötvattenslaboratoriet. I några fall synes utredningar handhas av forskningspersonalen, som torde bära bibehållas vid dessa uppdrag åtminstone till dess pågående etapp slutförts. Det bör därvid bl. a. beaktas, att såvitt möjligt ingen ändring sker, om ett ombyte av sakkunniga inte är nödvändigt och ett sådant skulle medföra någon mera avsevärd försening. Av motsvarande skäl kan det i några fall även övervägas att låta tjänsteman vid sötvattenslaboratoriet, som utflyttas till visst intendentsdistrikt, fullfölja något inom annat distrikt pågående mål, varmed han nu har befattning.

B. Yttrandena

Organisationsfrågan

Flertalet av dem, som yttrat sig över ifrågavarande betänkande, tillstyrker det av utredningsmannen förordade alternativet att koncentrera all utredningsverksamhet rörande fiskeskador till fiskeriintendentsorganisationen. Endast laboratorn vid sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning samt fiskeriintendenterna i övre och nedre södra intendentsdistrikten, vilka hörts av fiskeristyrelsen, förordar, att undersökningsverksamheten förläggs till ett centralt organ i anslutning till sötvattenslaboratoriet.

I de yttranden, i vilka intendentsalternativet förordas, understryks de synpunkter och skäl, som utredningsmannen anfört till stöd för sitt ställningstagande. I dessa yttranden framhålls sålunda, att intendenternas noggranna kännedom om lokala miljöförhållanden och fiskemöjligheter är erforderlig som utgångspunkt för fiskeundersökningar och fiskevård. Intendenterna har vidare bättre möjligheter än ett centralt organ att samordna utredningsverksamhet och fältarbete samt att lokalt planera och genomföra kompenserande fiskevård. För intendentsalternativet talar enligt yttrandena därjämte, att fiskeutredningarna i vattenmål kan genomföras snabbare, att intendenterna har större förtroende hos befolkningen och sakägare än centralt placerade tjänstemän samt att allmän fiskevård och den speciella fiskevård, som betingas av vattenbyggandet, behöver samordnas. I några remissvar påpekas även, att det är svårt för sötvattenslaboratoriet att handlägga ärenden, som berör såväl sötvattens- som saltvattensfisket samt att utredningsverksamheten är en stark administrativ belastning för laboratoriets egentliga forskningsverksamhet.

I de tre yttrandena från dem, som anser, att fiskeutredningarna i vattenmål bör förläggas till ett centralt organ, pekas bl. a. på värdet för utredningsarbetet av omedelbar kontakt med den biologiska forskningen på området samt på att vidareutbildningen av biologer försvåras, om utredningsverksamheten decentraliseras. Vidare framhålls, att man därvid riskerar att spoliera den auktoritet, som sötvattenslaboratoriet anses ha skänkt de fiskesakkunniga organen och som är synnerligen viktig i vattenmål, där sökandeparten ofta har tillgång till ytterst skickliga experter för granskningen av de fiskeribiologiska utredningarna. Svårigheterna att rekrytera biologisk personal i norra delen av landet talar enligt nu nämnda yttranden jämväl mot intendentsalternativet.

Det skäl, som enligt sistnämnda tre yttranden starkast talar för att utredningsarbetet förläggs till ett centralt organ, är behovet av nära kontakt mellan utrednings- och forskningspersonalen. Detta spørsmål har även tagits upp av vissa av dem, som tillstyrker intendentsalternativet. Dessa framhåller emellertid, att behovet av ett organisatoriskt samband mellan utrednings- och forskningsverksamheten numera inte har samma betydelse som tidigare.

Ur yttrandena torde följande synpunkter få anföras.

Fiskeristyrelsen och *Riksförbundet Landsbygdens folk* anser, att intendentsalternativet medför en snabbare handläggning av fiskeutredningarna i vattenmål än f. n. och därför är ägnat att förbättra läget för sakägarna i ersättningsmålen.

Kammarkollegiet framhåller, att avgörandet i organisationsfrågan bör träffas på grundval av i första hand domstolarnas och partsorganens inställning, eftersom det beträffande sådana frågor rörande fisket, som inte avses med 11 kap. 36 § vattenlagen, formellt ankommer på domstolarna att själva bestämma vem som skall vara sakkunnig. Kollegiet anför vidare att, om det för egen del skall ta ställning till de båda huvudalternativen i organisationsfrågan, det i huvudsak måste bli till förmån för intendentsalternativet.

Vattenöverdomstolen understryker särskilt vikten av att undersökningar av skadorna på det enskilda fisket omfattas av befolkningens förtroende, och hävdar, att intendentsalternativet bäst tillgodoser denna synpunkt. Även *fiskeriintendenten i övre norra distriktet* framhåller betydelsen av att den personal, som skall handha materialinsamlingen, är väl känd av ortsbefolkningen.

Beträffande svårigheterna att åtskilja allmän fiskevård och den speciella fiskevård, som betingas av vattenbyggandet, anför *fiskeriintendenten i mellersta distriktet* bl. a. följande.

Genom den omfattning, som vattenbyggandet fått inom landet, torde det knappast finnas någon möjlighet att skilja mellan den speciella fiskevård, som betingas av vattenbyggandet och den allmänna fiskevården i övrigt. Ingreppen när nu snart sagt alla delar av vårt lands vatten, även om själva företagen har en begränsad geografisk omfattning. Verkan av sjöregleringarna och kraftverksbyggandet sträcker sig långt utanför den »juridiska zonen». Fiske, som bedrivits i de berörda vattnen, flyttas — särskilt om ädel-fisken berörs — till andra områden. Man söker sig till platser, där man fortfarande kan driva fiske, som kan ge något. En fullständig omflyttning av en bygds fiskevanor blir följderna av en utbyggnad. Man söker sig från det skadade området ut till det orörda och en rad problem uppstår för att kunna möta den invasion, som på detta sätt uppstår. Vid planläggning av den allmänna fiskevården måste därför största hänsyn tas till den verkan, som vattenbyggnadsföretagen kommer att ha. En regionplanering måste göras även för fisket. En sådan kan inte verkställas utan enhetlig handläggning såväl av den allmänna fiskevården som av den fiskevård, som betingas av vattenbyggandet.

Fiskeutredningar i vattenmål berör stundom både sötvattens- och saltvat-tensfisket. *Fiskeriintendenten i övre norra distriktet* har i sitt yttrande kommit in på detta förhållande och anför härom till stöd för intendentsalternativet bl. a. följande.

I flera nyligen anhängiggjorda mål har fiskeriintendenten att som vatten-domstolens sakkunnige företa utredningar av stor omfattning rörande inverkan på fisket i saltsjön. Sålunda skall exempelvis i mål angående tillstånd

för Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag att företa ombyggnad av bolagets malmhamn i Luleå samt att utföra arbeten för allmän farled mellan sagda hamn och Junköfjärden fiskets utveckling i Luleå skärgård följas under en längre tidsperiod, varvid under fiskesäsongen varje enskild yrkesfiskares fiske skall kontrolleras och förslag till ersättning åt skadelidande årligen skall upprättas. Ett dylikt uppdrag torde svårigen kunna övertas av sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning.

Föreståndaren för sötvattenslaboratoriet motiverar sitt ställningstagande för intendentsalternativet på i huvudsak följande sätt.

Personalen vid laboratoriets utredningsavdelning, som arbetar på regional basis, har minst lika stor eller större lokalkännedom och kontakt med arbetsfältet som intendenterna med sina stora distrikt. Intendenterna representerar utan tvivel den bästa sakkunskapen när det gäller älvplaner och laxproblem men jag tror inte, att någon vill hävda, att de har större sakkunskap än sötvattenslaboratoriet då det gäller sjöregleringsfrågor och fiskeritekniska problem. När jag emellertid av de två huvudalternativen förordar intendentsalternativet, beror det på något andra skäl än vad utredningsmannen framfört. Min erfarenhet som föreståndare för sötvattenslaboratoriet är, att utredningsverksamheten har varit en stark administrativ belastning, som tagit mycken tid från själva forskningsverksamheten. Jag anser även, att laboratoriets forskningsverksamhet har lagt så pass stark grund för förståelsen av regleringarnas verkningar, att ett organisatoriskt samband mellan forskning och utredningsverksamhet numera inte har fullt samma betydelse som tidigare.

Föreståndaren vid sötvattenslaboratoriet ifrågasätter emellertid alternativt, om inte utredningsverksamhet i vattenmål borde bedrivas av ett särskilt centralt organ, som är lokaliserat i anslutning till sötvattenslaboratoriet. Här om anför han bl. a. följande.

Man kan fråga sig, om det är riktigt att belasta intendenterna med all utredningsverksamhet i vattenmål. Enligt organisationsutredningens promemoria kräver detta arbete redan nu 80 procent av intendenternas arbetstid i de två nordligaste distrikten och 50 procent i mellersta distriktet, varför erforderlig tid inte kunnat beredas övriga uppgifter. Jag anser därför, att mycket talar för en från sötvattenslaboratoriet administrativt fristående organisation lokaliserad direkt i anslutning till laboratoriet och underställd fiskeristyrelsen. Jag är även tveksam om nyttan av utflyttning av fiskmästarna uppväger den försämrade kontakten mellan dessa och biologerna.

I fråga om värdet för utredningsarbetet av en nära kontakt mellan utredare och forskare anför *laboratorn vid sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning* bl. a. följande.

Forskningen har hittills levererat en mängd data av synnerlig betydelse för skadebedömning och åtgärder i vattenmålen. Utan varje uppräknning av vunnna resultat skall här endast konstateras, att svensk forskning inom ett stort antal delområden tilldragit sig betydande internationell uppmärksamhet och genomgående anses anmärkningsvärd med hänsyn till forskningspersonalens ringa numerär. Det torde emellertid vara felaktigt att i likhet med den sak-

kunnige i detta ärende förutsätta, att behovet av forskning inom tämligen närliggande tid skall avta och därmed även styrkan i kravet på samordning av forskning och utredning. Tvärtom torde för överskådlig tid enbart de arbetsuppgifter, som i betänkandet anges som speciellt viktiga, kräva ökad forskningsinsats. Det förefaller praktiskt, att denna i allo målinriktade forskning bedrivs i nära samarbete med utredningspersonalen, som har ingående kunskap om förhållandena i t. ex. de stora norrlandssjöarna.

Sambandet mellan forskning och utredning har emellertid även en annan aspekt, vars bakgrund hittills inte blivit belyst. Omedelbar tillgång till forskarpersonalens både specialkunskaper och bredare orientering medför för utredaren tidsbesparande genvägar till lösningen av många aktuella problem. Nästan lika ofta undviks på detta sätt direkta felslut på grundval av primärmaterial.

Av vad som nyss anförts framgår, att *föreståndaren för sötvattenslaboratoriet* i fråga om behovet av organisatoriskt samband mellan forskning och utredningsverksamhet företräder en annan mening än laboratorn vid utredningsavdelningen. *Fiskeriintendenten i övre norra distriktet* ifrågasätter för sin del i viss mån värdet av kontakten mellan forskare och utredare. Såvitt framgår av utredningsavdelningens vid sötvattenslaboratoriet yttranden i vattenmål har denna kontakt enligt hans mening inte gett mera påtagliga resultat. Den centrala fiskeriforskningen anser han endast undantagsvis ge resultat av omedelbar betydelse för målbehandlingen. Någon risk finns vidare inte för att den centrala forskningen skall behöva lida brist på utredningsmaterial, om fiskeriintendentorganisationen blir utredningsorgan. I övre norra distriktet har det visat sig möjligt att vid sidan av det ordinarie undersökningsarbetet i ett regleringsvatten utan ökade kostnader utföra provtagningar och materialinsamlingar för specialisters räkning.

Statskontoret, kammarkollegiet, vattenöverdomstolen samt *vattenregleringsföretagens samarbetsorgan* understryker vikten av att en god kontakt upprätthålls mellan forskare och utredare även sedan det organisatoriska sambandet mellan dem upphört. *Vattenöverdomstolen*, som närmare berört samordningsfrågan, anför bl. a. följande.

Vattenöverdomstolen förutsätter, i likhet med utredningsmannen, att kontinuerlig god samverkan mellan laboratoriets forskningsavdelning, som fortfarande skall bestå, och intendenterna kommer att äga rum för att forskningsavdelningens rön skall komma utredningsverksamheten till godo och vice versa. Det är önskvärt, att möjlighet bereds de på fältet verksamma fiskeribiologerna att då och då under kortare tid verka vid laboratoriets forskningsavdelning och jämväl de vid avdelningen verksamma biologerna att följa fältarbetet. Vattenöverdomstolen biträder även det i betänkandet uttalade önskemålet, att det från tid till annan anordnas konferenser, vid vilka företrädare för fiskeristyrelsen, sakkunnigorganen och vattendomstolarna får tillfälle att dryfta gemensamma problem. Konferenser mellan de i vattenrättsskipningen verksamma juristerna och ingenjörerna brukar tid efter annan hållas och det skulle otvivelaktigt vara av värde, om dessa konferenser kunde, i den mån fiskefrågor berörs, utvidgas att omfatta jämväl sakkunskap i fråga om fisket.

Personalbehovet m. m.

Beräkningen av arbetskraftsbehovet för utredningsarbete av ifrågavarande art är enligt *statskontorets* mening ytterst vanskelig. En i förhållande till utredningsförslaget något begränsad utbyggnadstakt synes ämbetsverket lämplig dels med hänsyn till att tidigare vakanta tjänster i övre norra intendentsdistriktet nyligen återbesatts, dels med tanke på att av utredningsmannen föreslagna lönegradshöjningar kan medföra minskad personalomsättning, något som bör öka arbetseffektiviteten. Även *vattenregleringsföretagens samarbetsorgan* framhåller, att det är vanskligt att bedöma, hur stor den nya organisationen bör vara. Man vet inte vilka krav vattendomstolarna kommer att ställa på utredningarnas omfattning. Det är inte heller möjligt att med full säkerhet på förhand avgöra, i vilken takt kraftutbyggnaderna kommer att bedrivas. Samarbetsorganet anser i likhet med *föreståndaren för sötvattenslaboratoriet*, att utredningsmannens uppskattning av personalbehovet kan godtas såsom ett minimum, men understryker vikten av att personalstyrkan snabbt kan utökas.

Kammarkollegiet, laboratorn vid sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning samt fiskeriintendenterna i mellersta, övre södra och nedre södra distriktet anser, att utredningsmannen underskattat personalbehovet.

I fråga om enskildheterna i utredningsmannens förslag beträffande personalorganisationen framförs i yttrandena vissa erinringar.

Fiskeristyrelsen avstyrker sålunda, att den f. n. vid sötvattenslaboratoriets sekretariat placerade befattningen som förste byråsekreterare överförs till styrelsens huvudorganisation i Göteborg för att utföra de sammanhållande och uppföljande funktionerna med avseende på fiskeriintendenternas handläggning av fiskefrågor i vattenmål. För uppgiften bör enligt styrelsens mening krävas en tingsmeriterad jurist, som är förtrogen med vattenlagstiftningens speciella, fiskeribetonade aspekter. I anslagsäskandena hösten 1961 har styrelsen fördenskull föreslagit, att tjänsten som förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23 hos styrelsen omvandlas till en tjänst som byrådirektör i lönegrad Ao 26 för att fungera som chef för en vattenrättssektion inom administrativa byrån. Även *fiskeriintendenten i övre norra distriktet* hävdar, att nämnda arbetsuppgifter är av sådan vikt, att en byrådirektörstjänst bör ifrågakomma. *Vattenregleringsföretagens samarbetsorgan* anser, att befattningen som förste byråsekreterare vid sötvattenslaboratoriet inte bör överflyttas till fiskeristyrelsen i Göteborg utan utnyttjas inom fiskerintendentensorganisationen, förslagsvis hos intendenten i mellersta distriktet.

Föreståndaren för sötvattenslaboratoriet erinrar om att utredningsmannen föreslagit, att vid laboratoriets sekretariat en tjänst som kontorsbiträde och en tjänst som biträdande vaktmästare skall indras. Båda tjänsterna är emellertid enligt hans mening nödvändiga dels för betjäningen av laboratoriets växel, dels för biträde åt laboratoriets vaktmästare. Han understryker vidare önsk-

vårdheten av att den vetenskapliga personal, som utför forskning i samband med sjöregleringsproblem, utökas med ytterligare en laborator. Man får även räkna med att laboratoriet självt får överta en del av de fältarbeten, som nu utförs av utredningsavdelningen, vilket kan motivera, att en fiskmästare knyts till forskningsverksamheten. Som redan nämnts i avsnittet om organisationsfrågan har emellertid *fiskeriintendenten i övre norra distriktet* framhållit, att det i hans distrikt visat sig möjligt att — vid sidan av det ordinarie undersökningsarbetet i ett regleringsvatten — utan ökade kostnader utföra provtagningar och materialinsamlingar för specialisters räkning.

Också när det gäller den nya intendentsorganisationen anser *föreståndaren för sötvattenslaboratoriet*, att en fiskmästarbefattning utöver vad utredningsmannen föreslagit är erforderlig. Han fäster därvid uppmärksamheten på att Kungl. Maj:t den 30 juni 1961 medgett, att en ny tjänst såsom extra fiskmästare i lönegrad Ag 13 med tjänstgöring i mellersta distriktet får inrättas.

Kammarkollegiet samt *fiskeriintendenterna i mellersta, övre södra och nedre södra distriktet* anser det inte vara tillfyllest, att personalen vid mellersta fiskeriintendentsdistriktet skall betjäna även övre och nedre södra distriktet, eftersom personalen i mellersta distriktet behövs för arbetet inom detta. *Kammarkollegiet* och *fiskeriintendenten i övre södra distriktet* yrkar därför på en förstärkning i ettvarrt av övre södra och nedre södra intendentsdistriktet med en fiskmästare samt med en för båda distrikten gemensam fiskeriinspektör. Intendenten i nedre södra distriktet uppger behovet av förstärkning i sitt distrikt till en fiskmästare och en fiskeriinspektör.

Beträffande kontorspersonalen i de olika intendentsdistrikten framhåller *fiskeristyrelsen*, att en effektiv funktion av de — i förhållande till nuläget — starkt utvidgade intendentskontoren i de tre nordliga sötvattensdistrikten fordrar en god och tillräckligt stor kontors- och skrivexpedition för ettvarrt av kontoren. Styrelsen anför härom bl. a. följande.

En inte oväsentlig del av »flaskhalsarna» i intendentsarbetet, framför allt med avseende på vattenmål, ligger i otillräckligt dimensionerade hjälpkrafter för speciellt skriv- och kontorsgöromål. Personalen i kontorskarriären vid övre och nedre norra distriktet bör i anslutning härtill utgöras av en kansliskrivare som ledare av kontorsarbetet och statistikbiträde, ett kansliträde och två kontorsbiträden. För mellersta distriktet kan måhända, i avvaktan på ytterligare erfarenheter, en något mindre organisation vara tänkbar.

Fiskeriintendenten i övre norra distriktet framhåller, att intendentsorganisationen bör förstärkas med biträdespersonal för fjälläsning, såvida inte sötvattenslaboratoriet åläggs att med förtursrätt utföra det fjälläsningsarbete, som erfordras för utredningar i vattenmål. *Fiskeriintendenten i nedre norra distriktet* anser sig utöver den kontorspersonal utredningsmannen föreslagit tills vidare behöva behålla den redan befintliga kontorsbiträdestjänsten. Även *fiskeriintendenten i nedre södra distriktet* anser, att en ökning av skrivpersonalen i hans distrikt torde vara nödvändig.

Värdet av att fiskeriintendentsorganisationen förstärks med statistisk expertis vitsordas av *kammarkollegiet, statistiska centralbyrån, fiskeriintendenterna i övre och nedre norra distriktet samt vattenregleringsföretagens samarbetsorgan.*

Beträffande den statistiska sakkunskapens uppgifter vid undersökningar i vattenmål framhåller *statistiska centralbyrån* bl. a. följande.

Helt allmänt synes man ha underlag för påståendet, att många av de statistiska problemen i samband med undersökningarna i vattenmål är av mycket svår och intrikat natur. En till alla delar oklanderlig behandling av samtliga dessa problem torde näppeligen kunna åstadkommas inom rimliga tids- och kostnadsramar. Den statistiska sakkunskapens uppgifter blir härigenom av dubbel karaktär. Å ena sidan måste skäligen insatser göras med sikte på ett i statistiskt avseende tillfredsställande genomförande av undersökningarna. Å andra sidan krävs att eventuellt kvarstående brister och svagheter i den statistiska behandlingen blir klarlagda, varigenom domstolarna får möjlighet att bedöma tillförlitligheten i det presenterade materialet.

Centralbyrån framhåller vidare, att det för den officiella fiskestatistiken är av vikt, att den lokala fiskeradministrationen äger resurser att snabbt och säkert handlägga de med statistiken sammanhängande ärendena.

Fiskeriintendenten i övre norra distriktet framhåller, att bearbetning av fiskeristatistiska uppgifter och uppgörande av förslag till ersättningar är frågor, som ligger på det ekonomiska planet och därför bör anförtros åt personal med kvalificerad ekonomisk och statistisk utbildning. Även vid uppläggnings- och biologiska undersökningar bör ett samarbete äga rum mellan biologiskt och statistiskt sakkunniga. Fältarbetet är kostnadskrävande och mer material bör därför inte insamlas än vad som erfordras för att ett statistiskt godtagbart resultat skall kunna framläggas.

Fiskeriintendenten i mellersta distriktet anser, att beräkning av brutto- och nettopriser samt fördelning av ersättning på delägare bör helt få ankomma på ekonomisk sakkunskap, som anlitas särskilt av domstol. *Föreståndaren för sötvattenslaboratoriet* understryker, att man ej som utredningsmannen gjort kan sätta den mer statistiska metoden som ett alternativ till den mer biologiskt betonade undersökningsmetoden utan att man måste kombinera båda.

När det gäller antalet tjänster med statistisk inriktning framhåller *statistiska centralbyrån*, att det torde vara lämpligt att knyta vetenskapligt meriterad expertis till utredningsarbetet men att detta med hänsyn till rekryterings- och utbildningsförhållandena förmodligen får ske på konsultbasis. För den mera förlöpande statistikerinsatsen synes enligt centralbyråns mening den av utredningsmannen föreslagna organisationen böra tillstyrkas. Starka skäl kan måhända anses tala för att ytterligare någon statistikertjänst inrättas. Här emot talar dock bl. a., att rekryterings- och utbildningsförhållanden föreligger. *Vattenregleringsföretagens samarbetsorgan* anser, att behov av en förste byråsekreterartjänst föreligger i vart och ett av de tre nordliga distrikten för en ur statistisk syn-

punkt sakkunnig bedömning och behandling av insamlat material samt för att lämna intendentskontoren kvalificerat biträde med de administrativa göromålen. Samarbetsorganet förutsätter, att dessa tjänster skall rymmas inom den av utredningsmannen föreslagna personalorganisationen. I fråga om mellersta distriktet bör, även om inte någon byråsekreterartjänst inrättas nu, möjligheten hållas öppen att utbyta en fiskeriinspektörstjänst mot en sådan befattning. Samarbetsorganet framhåller, att omsättningen av biologer erfarenhetsmässigt är större än omsättningen av statistiskt-ekonomiskt skolad personal. Byråsekreterartjänsterna skulle således verka för en större kontinuitet i utredningsarbetet.

Enligt *kammarkollegiets* mening är det angeläget, att den nya organisationen får en viss flexibilitet. Kollegiet anför bl. a. följande.

Det är angeläget, att den nya organisationen inte låses i fråga om arbetsmetodik och kompetensområde för de sakkunniga. Dessa frågor torde kunna lösas i samförstånd mellan vederbörande vattenrättsdomare och fiskeriintendent. Det torde kunna finnas behov av statistiker även inom andra distrikt än de norrländska. Önskvärt är att den eller de statistiker, som kommer att ingå i organisationen, oberoende av placeringen får anlitas där behov föreligger.

Även *länsstyrelsen i Västernorrlands län* förutsätter, att organisationen erhåller sådan elasticitet, att vid avtagande arbetsbelastning arbetskraft lätt kan överföras mellan olika distrikt.

Lönevillkoren m. m.

Ett villkor för att kunna genomföra det av utredningsmannen förordade alternativet att koncentrera all utredningsverksamhet rörande fiskeskador till fiskeriintendentsorganisationen måste enligt *kammarkollegiets* mening vara, att rekryteringsfrågan verkligen löses. Lönerna bör avpassas med sikte på att göra tjänstgöring inom intendentsorganisationen eftersökt. Denna uppfattning delas av *vattenregleringsföretagens samarbetsorgan*, som framhåller, att det uppenbart är till stor olägenhet med täta personalbyten, eftersom utredningarna sträcker sig över en lång tidrymd.

Fiskeriintendenter, som har ansvaret för stora utredningsavdelningar, bör enligt *laboratorn vid sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning* och *Föreningen Statens fiskeritjänstemän* placeras i lönegrad B 1. Till stöd för sin uppfattning anför föreningen bl. a. följande.

Om intendentsalternativet genomförs, kommer de nuvarande fiskeriintendenterna att få överta inte bara den administrativa ledningen av resp. arbetsgrupper utan även tvingas undervisa sina nytillkomna medarbetare i ekologi, fiskeribiologi, fiskeradministration, fiskerilagstiftning etc. Det får anses rimligt, att detta ökade ansvar och en sådan arbetsbörda motiverar en placering i lönegraden B 1. Detsamma gäller föreståndaren för utredningsavdelningen i den händelse sötvattenslaboratoriealternativet genomförs.

Vattenregleringsföretagens samarbetsorgan framhåller, att med hänsyn till den ökning av kvalificerade uppgifter, som genom organisationsförslaget åläggs fiskeriintendenterna i de tre nordliga distrikten, dessa bör erhålla personliga lönetillägg.

När det gäller löneställningen för biträdande fiskeriintendent, för vilken utredningsmannen förordat krav på licentiatexamen, kan *statens lönenämnd* inte tillstyrka högre lönegrad än A 24. *Föreningen Statens fiskeritjänstemän* framhåller å andra sidan bl. a., att fiskeribiologer med licentiat- eller doktorsexamen inte kan väntas i större utsträckning ta det ansvar och den arbetsbörd, som en fiskeriinspektörs- eller intendenttjänst innebär, med mindre än att lönegradsplaceringen åtminstone motsvarar lektorskarriären. Fiskeribiologer med nämnda examina bör sålunda enligt föreningens mening tillförsäkras lägst lönegrad A 25.

I fråga om tjänsterna som fiskeriinspektör konstaterar *statens lönenämnd*, att utredningen inte ger tillräckligt underlag för att bedöma den av utredningsmannen föreslagna ändrade relationen i antalet befattningar i lönegrad A 23 och A 21. *Föreståndaren för sötvattenslaboratoriet, laboratorn vid utredningsavdelningen vid laboratoriet* samt *Föreningen Statens fiskeritjänstemän* anser samtliga, att tjänsterna som fiskeriinspektör bör placeras i lägst lönegrad A 23 med hänsyn till främst konkurrensen från lärarbanan. *Föreståndaren för laboratoriet* samt föreningen understryker även, att som en följd härav den f. n. på sötvattenslaboratoriet placerade tjänsten som förste byråsekreterare i lönegrad Ao 21 bör uppflyttas till lönegrad Ao 23. *Föreningen* framhåller också, att om tjänsten förläggs till fiskeristyrelsen i Göteborg med de i utredningen angivna arbetsuppgifterna, lönegraden A 23 utgör lägsta lönegradsplacering med hänsyn till att flera av arbetsuppgifterna ställer höga krav i fråga om ansvar och omdöme.

Föreståndaren för sötvattenslaboratoriet förordar vidare, att fiskmästarna i lönehänseende jämställs med fiskerikonsulenterna vid hushållningssällskapen.

Beträffande kontorspersonalens löneställning framhåller *statens lönenämnd*, att i betänkandet saknas underlag för att bedöma, huruvida för de kvarstående administrativa biträdesuppgifterna på sötvattenslaboratoriets forskningsavdelning erfordras en kansliskrivare och ett kanslibitråde. Tillräcklig grund saknas vidare för att tillförlitligt bedöma den föreslagna löneställningen för biträdestjänsterna i de tre nordligaste intendentsdistrikten. Enligt lönenämndens uppfattning förefaller det som om utrymme finns även för arbetsuppgifter, som i allmänhet åvilar skriv- och kontorsbiträden. *Föreståndaren för sötvattenslaboratoriet* föreslår, att mellersta intendentsdistriktet liksom de båda norra distrikten tilldelas en kontorist i lönegrad Ae 9 i stället för ett kanslibitråde i lönegrad Ae 7.

För nytillträdande fiskeriinspektörer har utredningsmannen föreslagit, att

prov t j ä n s t g ö r i n g skall anordnas en å två månader vid sötvattenslaboratoriet och vid någon av fiskeristyrelsens byråer. *Fiskeriintendenten i nedre norra distriktet* anser, att för fiskeriinspektörsbefattning bör gälla minst tre månaders tjänst inom fiskeristaten. *Fiskeriintendenten i mellersta distriktet* framhåller, att provtjänstgöringen bör förläggas både till fiskeristyrelsen och intendentsorganisationen, medan sådan tjänstgöring vid sötvattenslaboratoriet enligt hans mening torde vara mindre nödvändig. *Vattenregleringsföretagens samarbetsorgan* anför, att provtjänstgöringen bör förläggas till intendentsorganisationen, i vart fall sedan utredningsverksamheten vid sötvattenslaboratoriet upphört.

Finansieringen m. m.

Både *vattenöverdomstolen* och *vattenregleringsföretagens samarbetsorgan* tillstyrker utredningsmannens förslag i fråga om finansieringen av utredningsverksamheten. Samarbetsorganet framhåller vidare, att i den mån forskningsverksamheten kan bidra till att behandlingen av fiskefrågorna i vattenmål underlättas, torde kraftföretagen även fortsättningsvis vara villiga att tillskjuta medel till forskningen. Samarbetsorganet anser dock, att utredningsmannens förslag att fiskeristyrelsen i samråd med de stora kraftintressenterna skall undersöka finansieringsfrågan bör beaktas. Härvid bör även problemet rörande samordningen mellan forskning och utredningsverksamhet behandlas.

Inte heller *riksrevisionsverket* har något att erinra mot att formerna för kraftföretagens stöd åt forskningen utreds närmare av fiskeristyrelsen. Enligt ämbetsverkets mening bör emellertid prövas, om inte även efter att de föreslagna organisatoriska förändringarna genomförts inom fiskeriadministrationen kostnaderna för forskningen kan uttas på grundval av 11 kap. 97 § vattenlagen. Vad utredningsmannen anført rörande osäkerheten om lagrummets tillämplighet, synes nämligen ämbetsverket knappast övertygande.

Riksrevisionsverket framhåller vidare, att timersättningen för vissa uppdrag, som verkstälts av fiskeriintendent, med hänsyn till ökningen av administrations- och pensioneringskostnaderna samt expenser lämpligen bör bestämmas till 50 kr. i stället för av utredningsmannen föreslagna 41 kr. Enligt ämbetsverkets mening bör i samband härmed jämväl det procentuella tillägget vid debitering av större uppdrag höjas från nuvarande 60 till i vart fall 90 procent.

Statens pensionsanstalt påpekar i fråga om värderingen av de i ersättningarna inkluderade pensionskostnaderna, att beräkningen av dessa i hög grad är en konventionsfråga. I avvaktan på resultatet av ett samråd mellan staten och andra arbetsgivare angående gemensamma normer för sådana beräkningar har anstalten inte något att erinra mot att hittills tillämpade normer för kalkyleringen tills vidare bibehålls.

Utredningsmannens uppfattning att anslaget till undersökningsverksam-

heten f. n. inte bör uppdelas på ett anslag för forskning och ett för övrig undersökningsverksamhet delas av *riksrevisionsverket*, som emellertid anser, att anslagets rubricering bör ändras till förslagsvis Undersökningar inom fiskerierorganisationen. Ämbetsverket ifrågasätter vidare, om det är nödvändigt med två stater för anslaget. En dylik statuppdelning synes kunna anstå i avbidan på resultatet av den föreslagna utredningen rörande forskningens finansiering. *Fiskeriintendenten i övre norra distriktet* framhåller, att man bör ta upp en särskild anslagstitel för att bestrida vissa kostnader av sådan natur, att de inte kan debiteras ett visst vattenmål.

I flera remissyttranden har berörts frågan om avvägningen mellan de allmänna fiskevårdande uppgifterna och de arbetsuppgifter intendenterna erhåller i samband med fiskeutredningar i vattenmål. Härvid framhålls bl. a. svårigheterna för intendenterna att hinna med båda slagen av uppgifter. *Intendenten i övre norra distriktet* föreslår, att intendenternas timersättning får disponeras till erforderlig arbetshjälp i intendentens allmänna verksamhet.

Någon erinran mot förslaget att tillfälligt utnyttja utredningspersonalen för de fiskevårdande uppgifterna resp. att tillämpa tidskrivning återfinns emellertid inte i remissyttrandena. Endast *kammarkollegiet* har berört den första frågan och anför, att intendenterna bör ha full frihet med avseende på dispositionen av dem underställd personal. I fråga om tidskrivningen framhåller *fiskeriintendenten i mellersta distriktet*, att normer härför torde behöva utarbetas. *Vattenregleringsföretagens samarbetsorgan* framhåller, att det merarbete, som kan uppstå genom tidskrivningen, väl motiveras av att genom denna möjliggörs en rättvis fördelning av kostnaderna mellan olika företag samt att utredningspersonalen tillfälligt kan utnyttjas för de statliga arbetsuppgifterna.

Övriga frågor

I flera av remissyttrandena understryks det värde, som forskningen har för utredningsverksamheten, samt att den decentraliserade utredningsorganisationen inte får medföra en minskning av forskningens omfattning. Utredningsmannens förslag att samtidigt överväga frågan om formerna för forskningens fortsatta finansiering och frågan om närmare riktlinjer för forskningen och dennas personalbehov tillstyrks också i remissvaren. *Vattenregleringsföretagens samarbetsorgan* ifrågasätter, om man inte borde utreda även möjligheterna att förenkla regleringen av fiskeskador med hjälp av en schablonmetod, som i sina huvuddrag kan godtas av domstolarna och parterna.

Beträffande samordningen mellan fiskeristyrelsen och utredningsorganisationen anför *vattenöverdomstolen* bl. a. följande.

Den fiskesakkunniges ställning i frågor om skador på enskilt fiske är utslutande att bedöma enligt vattenlagen och rättegångsbalken. Instruktionen för statens lokala fiskeriadministration bör därför inte innehålla några föreskrifter om sättet för dessa uppdrags fullgörande. Det framstår som mindre lämpligt, att initiativ i frågor om utredning genom sökandenas försorg tas från fiskeristyrelsens sida i annan form än genom hänvändelse till vattendomstol.

Vattenöverdomstolen anser inte heller att någon ändring bör ske i 11 kap. 29 och 36 §§ när det gäller det antal exemplar av ansökan i målet och kungörelse därom, som vattendomstol skall översända till fiskeristyrelsen.

I anledning av ett i betänkandet gjort uttalande att nya utredningsuppdrag i princip inte bör ges åt andra än statliga fiskeritjänstemän men att uppdrag även i fortsättningen undantagsvis bör kunna ges åt annan sakkunnig anför vattenöverdomstolen bl. a. följande.

Vattenöverdomstolen vill endast understryka, att enligt vattenlagen och rättegångsbalken föreligger frihet för domstolarna att anlita utomstående sakkunnig. Denna frihet bör fortfarande bestå. Emellertid är det önskvärt att, då en statlig organisation för här avsedda utredningar inrättas, domstolen i första hand anlitar denna.

Fiskeriintendenten i mellersta distriktet ansluter sig till det av utredningsmannen framförda förslaget, att det i fortsättningen i allt större utsträckning bör ankomma på sökanden att leverera erforderligt material till fiskeriadministrationen för att resp. företags inverkan på fisket skall kunna bedömas. Om material i ökad omfattning framskaffas av sökandeföretaget efter av fiskeriintendent anvisad plan kan det fältarbete som utförs av fiskmästarna begränsas.

Länsstyrelsen i Jämtlands län samt lokaliseringsutredningen rörande statlig verksamhet har berört frågan om fiskeriintendenternas stationeringsorter. Länsstyrelsen framhåller, att intendenten i nedre norra distriktet bör placeras i Östersund i stället för i Härnösand. Enligt länsstyrelsens mening bör även distriktsindelningen ändras, så att Ljungans nederbördsområde överförs från nuvarande mellersta till nedre norra distriktet. Lokaliseringsutredningen anser, att det med fog kan ifrågasättas, om inte utredningsverksamheten i mellersta distriktet i samband med den föreslagna omorganisationen med fördel kan flyttas från Stockholmsområdet till en mera centralt belägen ort inom distriktet, exempelvis Gävle.

C. Departementschefen

Fiskeutredningar i vattenmål — fränsett föroreningsmål enligt kapitel 8 vattenlagen — samt fiskeutredningar såsom förberedelse till sådana mål utförs av särskilda av vattendomstolarna förordnade sakkunniga. Sådana sakkunniguppdrag lämnas i regel antingen till fiskeristyrelsens sölvattens-

laboratorium eller till de i statens lokala fiskeriadministration ingående fiskeriintendenterna. Vid laboratoriet finns, såsom närmare framgår av den föregående redogörelsen, ett sekretariat samt en forsknings- och en utredningsavdelning. Fiskeutredningarna utförs i huvudsak inom den sistnämnda avdelningen. Som biträde åt fiskeriintendenterna i övre och nedre norra distrikten har vidare för fiskeutredningar i vattenmål avdelats viss personal från sötvattenslaboratoriets personalstat. Kostnaderna för laboratoriets forsknings- och undersökningsverksamhet i samband med vattenmål bestrids helt med avgifter, som fiskeristyrelsen för varje budgetår påför intressenterna i de mål, varmed laboratoriet har befattning. De uppdrag fiskeriintendenterna fullgör i vattenmål är tjänsteåligganden, för vilka de inte är berättigade att uppbära särskild gottgörelse. Däremot uppbär statsverket av vederbörande företagare ersättning enligt en särskild taxa för uppdrag, som föranleder undersökning på platsen, ävensom för vissa undersökningar i samband med förberedelse för vattenbyggnadsföretag. Ersättningarna för sötvattenslaboratoriets verksamhet i vattenmål tas till uppbörd på ett för ändamålet på riksstaten upptaget reservationsanslag, till vilket årligen anvisas endast ett formellt belopp av 1 000 kr. De ersättningar, som inflyter för uppdrag, som utförs av fiskeriintendenterna, upptas som särskilda uppborrdsmedel under intendenternas avlönings- och omkostnadsanslag.

Huvudprincipen för fördelningen av sakkunniguppdragen mellan fiskeriintendenterna å ena och sötvattenslaboratoriet å andra sidan kan för närvarande sägas vara, att laboratoriet får hand om utredningar rörande det enskilda fiskeintresset i de stora sjöregleringsmålen och intendenterna utredningar i övriga mål om byggande i vatten. Vid skilda tillfällen har framhållits såväl från de fiskesakkunniga organens egen sida som från domstolar och andra myndigheter, som är beroende av biträde av dessa organ, att den nuvarande dubbelorganisationen på området inte är rationell. Vidare har både fiskeriintendenternas och sötvattenslaboratoriets arbetsbörd tagit starkt under senare år på grund av den ökade vattenkraftsutbyggnaden. Mot bakgrunden av bland annat dessa förhållanden har en allsidig översyn av organisationen av de fiskesakkunniga organen i vattenmål, m. m. företagits genom en särskilt tillkallad sakkunnig.

Utredningsmannen har undersökt olika möjligheter att effektivisera de fiskesakkunnigas arbete. Undersökningarna har i första hand resulterat i att man bör lägga hela denna verksamhet antingen på intendantsorganisationen eller på sötvattenslaboratoriet. Med hänsyn bland annat till intendantsorganisationens bättre kontakt med arbetsfältet samt det växande behovet av samordning mellan undersökningsverksamheten, den lokala fiskevården och den alltmera betydelsefulla tillsynen över verkställigheten av fiskekompenserande åtgärder m. m. enligt de domar, som meddelats i vattenmål, har utredningsmannen ansett sig böra förorda, att all utred-

ningsverksamhet rörande fiskeskador koncentreras till denna organisation, som samtidigt bör utbyggas för ändamålet. För alternativet att låta utredningarna helt omhänderhas av sötvattenslaboratoriet talar enligt den sakkunnige visserligen kravet på samverkan mellan forskning och undersökningsverksamhet men detta skäl minskar enligt hans förmenande i styrka, allteftersom möjligheter till schablonberäkning av fiskeskador framkommer.

I anslutning härtill föreslår den sakkunnige, att utredningsavdelningen och sekretariatet vid sötvattenslaboratoriet upplöses. Tjänsterna vid utredningsavdelningen bör därvid i princip överföras till intendentsorganisationen. Emellertid bör befattningen som föreståndare och laborator vid avdelningen indras. I fråga om de till sekretariatet hörande tjänsterna föreslås, att tjänsten som förste byråsekreterare överförs till fiskeristyrelsen, medan tjänsterna för en kansliskrivare, ett av kanslibiträderna och en expeditivakt överflyttas till forskningsavdelningen. De återstående tjänsterna inom sekretariatet för en kontorist, ett av kanslibiträderna och en biträdande vaktmästare förutsätts bli indragna.

Enligt utredningsmannens förslag skall fiskeriintendentsorganisationen förstärkas genom att dels nyssnämnda tjänster vid sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning överförs, dels ett mindre antal nya tjänster inrättas. Utbyggnaden föreslås omfatta de tre nordligaste intendentsdistrikten. Inom dessa redan befintliga, på sötvattenslaboratoriets stat uppförda tjänster bör samtidigt ombildas eller indras. Totalt bör sakkunnigorganisationen enligt förslaget förstärkas med tre biologer — varav två alternativt statistiker — samt en förste fiskmästare. Utbyggnaden avses komma även de båda södra fiskeriintendentsdistrikten för sötvattensfisket till godo. Den sakkunnige förordar nämligen, att utredningspersonalen i mellersta distriktet skall betjäna också dessa båda distrikt.

Utredningsmannen lämnar också vissa allmänna rekommendationer rörande arbetsfördelningen m. m. mellan sökande i vattenmål och de fiske-sakkunniga organen samt föreslår vissa ändringar i rutinen vid kontakter mellan vattendomstolarna och fiskeristyrelsen rörande förordnanden om undersökning av i vad mån det allmänna fiskeintresset berörs av vattenbyggnadsföretag. Enligt den sakkunniges förslag bör vidare i den för statens lokala fiskeradministration gällande instruktionen intas föreskrifter bland annat om skyldighet för fiskeriintendent att fortlöpande hålla fiskeristyrelsen underrättad om viktigare frågor, som yppas i samband med undersökningsverksamheten, samt om skyldighet att i frågor av allmän betydelse eller större vikt samråda med styrelsen.

I fråga om finansieringen av utredningsorganisationen förordar den sakkunnige, att nuvarande ordning i stort sett bibehålls. Med hänsyn till kostnadsstegringar under senare år föreslås emellertid en höjning av timersättningen enligt intendentstaxan från 33 till 41 kr.

I allt väsentligt anser jag mig böra förorda den sakkunniges förslag till omorganisation av de fiskesakkunniga organen i vattenmål, m. m. I likhet med den helt övervägande delen av remissorganen vill jag sålunda tillstyrka, att fiskeutredningar i vattenmål i fortsättningen i princip enbart utförs inom fiskeriintendentsorganisationen, som för detta ändamål utbyggs, samtidigt som sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning och sekretariat upplöses. För min del anser jag, att bland annat kravet på samordning av den allmänna fiskevården och den speciella fiskevård, som betingas av vattenbyggandet, talar starkt för att utredningsverksamheten förläggs till intendentsorganisationen. Härtill kommer att fiskeriintendenternas närhet till arbetsfältet och goda kännedom om lokala fiskeförhållanden bör medföra, att fiskeundersökningarna genomförs snabbare än vad som är möjligt för en central utredningsorganisation. Det är vidare givetvis angeläget, att undersökningarna särskilt vad gäller skadorna på det enskilda fisket omfattas av befolkningens förtroende. Såsom vattenöverdomstolen framhållit i sitt remissyttrande torde denna synpunkt bäst tillgodoses om fiskeutredningarna i vattenmål förläggs till intendentsorganisationen. Som främsta skäl för en central utredningsorganisation har åberopats behovet av ett nära samband mellan utredningsverksamheten och den biologiska forskningen på området. Detta behov har dock såsom påpekats såväl av utredningsmannen som i flera av remissyttrandena inte längre den betydelse, att det är motiverat med ett organisatoriskt och lokalmässigt samband mellan de båda verksamhetsgrenarna på det sätt som nu är fallet inom sötvattenslaboratoriet. Det är emellertid enligt min mening viktigt, att även i fortsättningen ett nära samarbete sker mellan dem, som arbetar med forskningen inom laboratoriet, och dem, som sysslar med undersökningsverksamhet inom intendentsdistrikten. Kontinuiteten i detta samarbete, som givetvis bör ta sikte på såväl ett utbyte av erfarenheter och synpunkter rörande olika aktuella fiskeundersökningar i vattenmål som generella förbättringar i metoderna för att genomföra sådana undersökningar, finner jag böra upprätthållas och befordras genom att fiskeristyrelsen anordnar regelbundna konferenser med företrädare för styrelsen och dess sötvattenslaboratorium, sakkunnigorganen samt vattendomstolarna som deltagare. Jag torde i detta sammanhang få erinra om att enligt instruktionen för fiskeristyrelsen denna har att offentliggöra resultaten av undersökningar och försök på fiskets område, som utförs vid bland annat styrelsens sötvattenslaboratorium. Utredningspersonalen vid sakkunnigorganen har sålunda även genom denna anordning möjlighet att tillgodogöra sig de rön, som framkommer vid forskningsarbetet inom sötvattenslaboratoriet.

Genom att koncentrera utredningsverksamheten till intendentsorganisationen kan sakkunnigorganen väntas få möjlighet att bedriva sin verksamhet mera rationellt och i snabbare takt än hittills. Såsom utredningsmannen visat föreligger emellertid för närvarande en betydande arbetsbalans, vilken

tillsammans med den ökning av fiskeutredningarna, som kan beräknas bli följden av den fortsatta utbyggnaden av vattenkraften, nödvändiggör även en viss förstärkning av sakkunnigorganen. Mot utredningsmannens förslag till ny personalorganisation i de tre norra intendentsdistrikten, vilken närmare redovisats i det föregående, har jag i huvudsak intet att erinra. Enligt min mening bör det emellertid i mellersta liksom i övre och nedre norra intendentsdistrikten föreligga möjlighet att anställa en befattningshavare med statistisk eller administrativ utbildning. Vidare synes i det nedre norra intendentsdistriktet böra inrättas en biträdestjänst för kontorsgöromål utöver vad den sakkunnige förordat.

Såsom utredningsmannen föreslagit bör fiskeriintendenterna och dem underlydande personal i övre norra och nedre norra distriktet liksom hittills stationeras i Luleå respektive Härnösand. Vad gäller intendenten i mellersta distriktet, vilken för närvarande är placerad i Lidingö, anser jag i likhet med lokaliseringsutredningen för statlig verksamhet, att denne och honom underlydande personal bör stationeras i Gävle. Härför talar enligt min mening bland annat den geografiska utbredningen av det mellersta distriktet och vattenregleringsföretagens belägenhet inom detta. Frågan om stationeringsorter för övriga fiskeriintendenter liksom det i vissa remissyttranden väckta spörsmålet om ändrad gränsdragning mellan de olika intendentsdistrikten finner jag inte anledning att uppta till prövning i detta sammanhang.

Efter den av mig förordade omorganisationen bör således tills vidare under ledning av fiskeriintendenten i övre norra distriktet i Luleå tjänstgöra följande personal, nämligen en biträdande fiskeriintendent, två förste fiskeriinspektörer, en förste aktuarie, fyra personer med fiskmästarutbildning och två biträden för kontorsgöromål. I nedre norra distriktet i Härnösand bör den personal, som underställs fiskeriintendenten, omfatta en biträdande fiskeriintendent, fyra förste fiskeriinspektörer, varav en alternativt förste aktuarie, sju personer med fiskmästarutbildning och tre biträden för kontorsgöromål, medan i mellersta distriktet i Gävle fiskeriintendentens personal bör bestå av två förste fiskeriinspektörer, varav en alternativt förste aktuarie, två personer med fiskmästarutbildning och ett biträde för kontorsgöromål.

Personalen i mellersta fiskeriintendentensdistriktet bör i enlighet med den sakkunniges förslag jämväl biträda fiskeriintendenterna i övre och nedre södra intendentsdistriktet. Fördelningen av personalen på olika intendentsdistrikt bör givetvis kunna omprövas av Kungl. Maj:t i anslutning till de förskjutningar i arbetsbelastningen, som kan förväntas komma att inträffa. Jag förutsätter vidare att, utöver vad nu föreslagits, liksom hittills möjlighet skall föreligga att anställa tillfällig personal för att kunna genomföra erforderliga fiskeutredningar i vattenmål. För att elastiskt kunna tillgodose intendenternas behov av dylik arbetskraft bör enligt min mening Kungl.

Maj:t äga vidta ändringar under löpande budgetår i den för ifrågavarande undersökningar upprättade staten.

Utredningsmannens förslag att vid upplösningen av sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning i princip överföra de till denna knutna tjänsterna till intendentsorganisationen föranleder ingen erinran från min sida. Ej heller har jag något att invända mot att tjänsten som föreståndare för och laborator vid avdelningen indras. Vad gäller sekretariatet bör enligt min mening tjänsterna för en kansliskrivare, ett av kanslibiträderna och en biträdande vaktmästare indras, medan tjänsterna för en kontorist, ett av kanslibiträderna och en expeditionsvakt bör överföras till forskningsavdelningen. Å andra sidan bör inrättas en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång för i främsta rummet skötsel av den för sötvattenslaboratoriet och statens vatteninspektion gemensamma telefonväxeln. Som förut nämnts har utredningsmannen föreslagit, att tjänsten som förste byråsekreterare i lönegrad Ao 21 skall överföras till fiskeristyrelsen. I likhet med vissa av remissorganen anser jag emellertid, att denna tjänst bör överföras till det mellersta intendentsdistriktet. En av de vid detta distrikt till inrättande föreslagna tjänsterna som förste fiskeriinspektör, alternativt förste aktuarie, bör därvid hållas vakant, så länge förste byråsekreterartjänsten uppehålls av nuvarande ordinarie innehavaren. Den samordnings- och initiativverksamhet beträffande fiskeutredningarna, som fiskeristyrelsen enligt den sakkunniges förslag bör handha efter omorganisationen, synes enligt min mening i erforderlig omfattning kunna fullgöras av styrelsen utan någon särskild personalförstärkning.

Sötvattenslaboratoriets personal kommer efter omorganisationen av de fiskesakkunniga organen sålunda att bestå av en laborator och föreståndare, en laborator, en person med fiskmästarutbildning, två institutionsbiträden, ett biträde för kontorsgöromål och en expeditionsvakt, vilka skall avlönas av medel, som anvisas över ordinarie driftbudgetanslag, samt två laboratorer, fem institutionsbiträden och två biträden för kontorsgöromål, vilka skall avlönas av medel, som uppbärs av intressenterna i vattenmål.

Med hänsyn till vad fiskeriintendenten i övre norra distriktet anfört angående biträdespersonal för fjälläsning anser jag, att det bör åligga fiskeristyrelsen att tillse, att sötvattenslaboratoriet med förtursrätt utför det fjälläsningarbete m. m., som erfordras för fiskeriintendenternas utredningar i vattenmål.

Det bör i detta sammanhang erinras om att utredningsmannen inte närmare behandlat frågan om forskningen på fiskets område. Det är emellertid min avsikt att senare denna dag hemställa om Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla en sakkunnig för att verkställa utredning rörande organisationen av fiskeristyrelsens laborativverksamhet, m. m.

Utredningsmannen har föreslagit, att de tjänster, som i samband med omorganisationen överförs till fiskeriintendentsorganisationen, liksom de

föreslagna nya tjänsterna vid organisationen skall inrättas som extra ordinarie med hänsyn till att utredningsverksamheten under i vart fall de närmaste tre decennierna totalt sett inte beräknas komma att minska. Mot den sakkunniges förslag i denna del har jag intet att erinra.

Beträffande löneställningen för befattningshavarna inom den nya utredningsorganisationen vill jag föreslå följande. Fiskeriintendenterna i de tre nordligaste distrikten bör uppflyttas från nuvarande lönegrad Ao 26 till Bo 1. De två nya tjänsterna som biträdande fiskeriintendent, för vilka i princip bör tillämpas samma kompetenskrav som för fiskeriintendent, bör placeras i lönegrad Ae 25. Befattningarna som förste fiskeriinspektör respektive förste aktuarie bör inrättas i lönegrad Ae 23. För att kunna erhålla tjänst som förste fiskeriinspektör bör sökande fullgöra den provtjänstgöring, som fiskeristyrelsen kan finna skäl föreskriva. För fiskmästarpersonalen, som för närvarande innehar tjänster i lönegrad A 13 respektive A 15, bör inrättas tjänster i lönegrad A 15 respektive A 17. Samtidigt bör tjänstebestämmelserna fiskmästare och förste fiskmästare ersättas med titeln fiskerikonsulent. Vad gäller fördelningen av fiskerikonsulenterna i olika lönegrader på skilda intendentsdistrikt anser jag mig böra föreslå, att övre norra distriktet tills vidare tilldelas två tjänster i lönegrad Ae 17 och två i lönegrad Ae 15, nedre norra distriktet två tjänster i lönegrad Ae 17 och fem i lönegrad Ae 15 samt mellersta distriktet en tjänst i lönegrad Ae 17 och en i lönegrad Ae 15. Beträffande biträdespersonalen för kontorsgöromål föreslår jag, att övre norra distriktet erhåller en tjänst som kontorist i lönegrad Ae 9 och en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång, nedre norra distriktet en tjänst som kontorist i lönegrad Ae 9 och två tjänster som kontorsbiträden i reglerad befordringsgång samt mellersta distriktet en tjänst som kanslibiträde i lönegrad Ae 7. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i samband med förskjutningar i arbetsbelastningen ompröva fördelningen av personalen på olika intendentsdistrikt.

I anslutning till det av mig nu framlagda organisationsförslaget är jag beredd att förorda löneförbättringar även för vissa befattningshavare inom fiskeriväsendet i övrigt. De förordade lönegradsuppflyttningarna, vilka samtliga bör gälla från och med den 1 juli 1962, har varit föremål för överläggningar mellan företrädare för civil- och jordbruksdepartementen samt vederbörande personalorganisationer och därvid godtagits av organisationerna. Tablå över den vid överläggningarna överenskomna lönegradsplaceringen beträffande vissa tjänster inom fiskeriväsendet m. m. redovisas i särskild, härvid fogad bilaga.

Den sakkunniges förslag att kostnaderna för de fiskesakkunniga organen i vattenmål även i fortsättningen skall bestridas på i princip samma sätt som hittills föranleder ingen erinran från min sida.

För uppdrag, som av fiskeriintendent verkställs i ansökningsmål angäen-

de byggande i vatten och vattenreglering, då uppdraget föranleder undersökning på platsen, ävensom för undersökningar enligt 5 § kungörelsen den 24 april 1953 (nr 177) angående förberedelse av vissa företag enligt vattenlagen samt 14 kap. 5 § 2 mom. vattenlagen, bör statsverket sålunda av vederbörande företagare uppbära ersättning enligt den s. k. intendentstaxan. Timersättningen enligt denna taxa bör emellertid med hänsyn till kostnadsutvecklingen i enlighet med riksrevisionsverkets förslag höjas från nuvarande 33 till 50 kr. Därvid bör av nyss angivna skäl även det procentuella tillägget vid debitering av större uppdrag ändras från nu gällande 60 till 90 procent. Uppbördens och redovisningen av ersättningarna, m. m. enligt intendentstaxan bör även framdeles ske på samma sätt som nu.

Kostnaderna för den hittillsvarande statliga sektorn av den lokala fiskeriadministrationen bör även framdeles täckas av medel, som anvisas under fiskeriintendenternas avlönings- och omkostnadsanslag. I den mån den övriga utredningspersonalen tillfälligt behöver anlitas för en statlig arbetsuppgift bör anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal under avlöningsanslaget anlitas och belastningen på motsvarande anslag för utredningsverksamheten i samma mån minskas.

Vad i övrigt gäller finansieringen av de fiskesakkunniga organen i vattenmål får jag först framhålla, att jag i princip inte har något att erinra mot att den forskning vid sötvattenslaboratoriet, som har samband med fiskeundersökningarna i vattenmål, tills vidare bedrivs med hjälp av de medel, som tillskjuts av vattenregleringsföretagen. I likhet med utredningsmannen anser jag emellertid, att frågan om hur denna forskning med finansiering från regleringsföretagen i fortsättningen skall anordnas, närmare bör utredas. Jag avser därför att senare denna dag föreslå Kungl. Maj:t, att det i det föregående berörda uppdraget att verkställa utredning rörande organisationen av fiskeristyrelsens laboratorieverksamhet, m. m. skall omfatta även nu nämnda spörsmål. Tills vidare bör kostnaderna för berörda forskning i likhet med kostnaderna för undersökningsverksamheten i övrigt i samband med vattenmål bestridas i samma ordning som hittills, d. v. s. med avgifter, som för varje budgetår påförs intressenterna i de mål, varmed de fiskesakkunniga organen har befattning. Såsom i olika sammanhang anförts utgör metoden en förenkling av det förfarande, som 11 kap. 97 § vattenlagen närmast synes anvisa.

I enlighet med utredningsmannens förslag bör — för att möjliggöra en rättvis fördelning av kostnaderna på olika intressenter — tidskrivning utföras av all utredningspersonal utom den egentliga kontorspersonalen. Kostnaderna för denna och lokaler samt expenser m. m. bör fördelas efter de grunder, som fastställs med utgångspunkt från utredningspersonalens tidskrivning. I fråga om tillämpningen i övrigt av tidskrivningen ansluter jag mig till vad utredningsmannen anfört härom.

Liksom hittills bör ersättningarna från intressenterna i vattenmål tas till

uppbörd på ett särskilt anslag, till vilket endast anvisas ett formellt belopp av 1 000 kr. Beloppet har hittills anvisats under ett reservationsanslag till Fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: Undersökningar inom söt-vattenslaboratoriet. Enligt min mening bör det formella beloppet i fortsättningen anvisas under ett förslagsanslag till Undersökningar inom fiskeriororganisationen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att liksom hittills fastställa stat för anslaget användning ävensom under löpande budgetår vidta de ändringar i staten, som anförts i det föregående.

Såsom tidigare redovisats har utredningsmannen framlagt vissa allmänna rekommendationer rörande arbetsfördelningen vid undersökningsverksamheten m. m. Enligt hans mening bör sålunda övervägas att komplettera bestämmelserna i 14 kap. 5 § vattenlagen och den s. k. förberedelsekungörelsen i syfte att sökandens medverkan i fiskeundersökningarna skall kunna påfordras. Enligt min mening bör det emellertid få ankomma på vattendomstolarna att från fall till fall träffa avgörande rörande sökandens medverkan i undersökningarna. Initiativ i frågor om utredning genom sökandens försorg bör i stället, såsom vattenöverdomstolen påpekat, kunna ske genom hänvändelse från fiskeristyrelsen till vattendomstol. Vidare bör enligt utredningsmannens förslag skyldighet föreligga för fiskeriintendent att vända sig till fiskeristyrelsen för att samråda och erhålla anvisningar rörande utredningsuppdragets fullgörande. Vad gäller utredningar rörande det allmänna fiskeintresset synes intet vara att erinra häremot. Jag ämnar senare för Kungl. Maj:t anmäla frågan om härför erforderliga ändringar i instruktionen för statens lokala fiskeriadministration. I fråga om utredningar rörande ersättning för skada på enskilt fiske bör emellertid inte någon motsvarande skyldighet till samråd med fiskeristyrelsen föreligga. Den fiskesakkunniges ställning är, såsom vattenöverdomstolen framhållit, i sådana fall enbart att bedöma enligt reglerna i rättegångsbalken och vattenlagen. Härav följer dock inte att, när uppdrag att som sakkunnig avge yttrande i vattenmål anförtros någon tjänsteman inom den statliga fiskeriororganisationen, uppdraget utan särskilda skäl må lämnas till vederbörande annat än i hans egenskap av tjänsteman. Spörsmålet i vad mån tjänstemannen äger med tjänsten förena att såsom privatuppdrag — och således utan att utnyttja de statliga laboratoriernas resurser — åtaga sig avge sakkunnigutlåtande, ämnar jag senare föreslå Kungl. Maj:t att reglera genom sådan ändring i de för fiskeriadministrationen gällande instruktionerna att frågan om tillstånd må särskilt prövas i varje enskilt fall.

Utredningsmannen har vidare föreslagit, att rutinen vid kontakter mellan vattendomstol och fiskeristyrelsen rörande förordnanden enligt 11 kap. 36 § vattenlagen ändras därhän att vattendomstol skall vara skyldig att till fiskeristyrelsen översända två i stället för som för närvarande endast ett exemplar av ansökningshandlingarna i målet och kungörelse därom. Utredningsmannens förslag i denna del anser jag mig inte kunna tillstyrka.

Omorganisationen av de fiskesakkunniga organen i vattenmål, m. m. bör enligt min mening genomföras redan från och med den 1 juli 1962. Det är emellertid naturligt, att den nya organisationen under den första tiden därefter får provisorisk karaktär. Senast när fältarbetsperioden våren 1963 tar sin början bör emellertid alla övergångsanordningar kunna ha vidtagits. För att underlätta ett snabbt genomförande av omorganisationen avser jag att senare denna dag föreslå Kungl. Maj:t att uppdra åt fiskeristyrelsen att förbereda och vidta åtgärder i den omfattning, som kan ske utan att riksdagens ställningstagande till frågan föregrips.

I samband med omorganisationen kan sålunda uppkomma behov av vissa övergångsanordningar. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de föreskrifter, som kan bli behövliga i detta sammanhang.

Vad utredningsmannen anfört angående fördelningen av de åt sötvattenslaboratoriet m. fl. redan meddelade förordnandena i vattenmål efter omorganisationen föranleder ingen erinran från min sida.

Den av mig i det föregående förordade omorganisationen av de fiskesakkunniga organen medför en kostnadsökning som, inklusive vissa lönerogleringar för personalen vid dessa organ, kan beräknas utgöra cirka 265 000 kr. Större delen härav eller omkring 235 000 kr. hänför sig till den verksamhet, som skall bekostas med sådana medel, som erläggs av intressenterna i vattenmål och tas till uppbörd under förslagsanslaget till undersökningar inom fiskeriorganisationen. I beloppet ingår även ett engångsbelopp för anskaffning av möbler o. d. i samband med omorganisationen. Återstående belopp av cirka 30 000 kr. utgör kostnadsökning till följd av lönerogleringen för vissa fiskeriintendenter. Denna ökning motvägs emellertid av den i det föregående förordade höjningen av den s. k. intendentstaxan.

Vad härefter angår avlöningsanslaget till fiskeriintendenter m. m. torde anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän i anledning av nyssnämnda löneroglering böra höjas med 22 800 kr. Vidare bör posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i anslutning till den förut förordade lönegradsuppflyttningen för den nuvarande fiskmästarpersonalen vid statens fiskodlingsanstalter höjas med 4 300 kr. I anslutning till nu nämnda ökning bör posterna till rörligt tillägg och kompensation för höjda folkpensionsavgifter uppräknas med 8 300 respektive 600 kr. Samtidigt bör de under särskilda uppbördsmedel upptagna posterna bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel samt ersättningar för undersökningar höjas med 6 000 respektive 25 000 kr.

Avlöningsanslaget torde sålunda böra uppföras med $(255\,000 + 36\,000 - 31\,000 =)$ 260 000 kr.

Vad beträffar omkostnadsanslaget till fiskeriintendenter m. m. bör posterna till reseersättningar och expenser med hänsyn till automatiska utgiftsökningar höjas med 2 000 respektive 1 000 kr. Å andra sidan bör under

särskilda uppbördsmedel posterna bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel samt ersättningar för undersökningar uppräknas med 1 000 respektive 2 000 kr.

Omkostnadsanslaget torde sålunda böra uppföras med (27 000 + 3 000—3 000=) 27 000 kr.

Kostnaderna för de förordade lönegradsuppflyttningarna av vissa tjänster vid fiskeristyrelsen, sötvattenslaboratoriet, statens fiskodlingsanstalter och statens vatteninspektion beräknas totalt till omkring 25 000 kr. Härav hänför sig cirka 12 000 kr. till fiskeristyrelsens avlöningsanslag, omkring 6 000 kr. till avlöningsanslaget för fiskeriintendenter m. m. och cirka 7 000 kr. till vatteninspektionens avlöningsanslag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att medge de överskridanden av fiskeristyrelsens och vatteninspektionens avlöningsanslag, som påkallas av nämnda löneregleringar.

På fiskeristyrelsens personalförteckning bör utbytas dels tjänsten som förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23 mot en befattning som byrådirektör i lönegrad Ae 24, dels två byråinspektörstjänster i lönegrad Ae 21 mot två tjänster som förste fiskeriinspektör i lönegrad Ae 23. Vidare bör en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ao 21 avföras ur förteckningen och en tjänst som förste fiskmästare i lönegrad Ao 15 överföras på övergångsstat.

För det nya anslaget till undersökningar inom fiskeriorganisationen bör fastställas personalförteckning omfattande följande tjänster, nämligen två laboratorer i lönegrad Ae 26, två biträdande fiskeriintendenter i lönegrad Ae 25, åtta förste fiskeriinspektörer — varav alternativt två förste aktuarier — i lönegrad Ae 23 och en förste aktuarie i lönegrad Ae 23. I förteckningen bör å övergångsstat upptas nyssnämnda tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ao 21. Som förut anförts bör så länge förste byråsekreterartjänsten uppehålls av nuvarande ordinarie innehavaren, en av tjänsterna som förste fiskeriinspektör i lönegrad Ae 23, alternativt förste aktuarie, hållas vakant. I personalförteckningen för fiskeriintendenter m. m. bör tre tjänster som fiskeriintendent i lönegrad Ao 26 ersättas med tre tjänster som fiskeriintendent i lönegrad Bo 1.

Till Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 785 000 kr. Anslaget avser restitution av ordinarie skatt för bensen, som förbrukas vid yrkesmässigt fiske under budgetåret. Beloppet har beräknats med utgångspunkt från en bensinmängd av 2 454 400 liter och en skattesats av 32 öre per liter. Den höjning av skattesatsen till 33 öre per liter, som beslutats vid 1961 års riksdags vårsession, har sålunda inte beaktats och skall inte heller beaktas, när höjningen endast är en följd av ändrat system för att fastställa skattepliktigt kvantitet och inte orsakat höjt bensinpris.

Enligt beslut vid 1961 års riksdags höstsession har emellertid den ordina-

rie skatten för bensin höjts med 5 öre per liter från och med den 1 januari 1962. Højningen påkallar en ökad gottgörelse till fiskerinäringen för innevarande budgetår med avrundat 60 000 kr. För nästa budgetår bör gottgörelse med utgångspunkt från en oförändrad bensinmängd av 2 454 400 liter och en skattesats av $(32 + 5 =) 37$ öre per liter beräknas till avrundat 910 000 kr. Tilläggsbeloppet för innevarande budgetår synes böra upptas under anslaget för nästa budgetår, vilket sålunda bör uppföras med 970 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna de förslag rörande omorganisation av de fiskesakkunniga organen i vattenmål, som jag i det föregående framlagt

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för undersökningar inom fiskeriorganisationen i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående

3) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för fiskeristyrelsen med statens vatteninspektion: fiskeristyrelsen och vatteninspektionen samt för fiskeriintendenter m. m., som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående

4) fastställa följande avlöningsstat för fiskeriintendenter m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	230 600
Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	7 500
Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	66 300
Rörligt tillägg, förslagsvis	84 600
Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	6 000
Summa kr.	395 000

Särskilda uppbördsmedel

Bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel	60 000
Ersättningar för undersökningar	75 000
Nettoutgift kr.	260 000

5) å riksstaten för budgetåret 1962/63 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Undersökningar inom fiskeriorganisationen* ett förslagsanslag av 1 000 kr.

b) till *Fiskeriintendenter m. m.: Avlöningar* ett förslagsanslag av 260 000 kr.

c) till *Fiskeriintendenter m. m.: Omkostnader* ett förslagsanslag av 27 000 kr.

d) till *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt* ett anslag av 970 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Eklund

Förslag beträffande vissa tjänster inom fiskeriväsendet m. m.

A. Fiskeriintendentsorganisationen m. m.

Övre norra distriktet, Luleå	
1 fiskeriintendent	Bo 1
1 biträdande fiskeriintendent	Ae 25
1 förste aktuarie	Ae 23
2 förste fiskeriinspektörer	Ae 23 ¹
2 fiskerikonsulenter	Ae 17
2 fiskerikonsulenter	Ae 15
1 kontorist	Ae 9
1 kontorsbiträde	Af 1-Ae 5
Nedre norra distriktet, Härnösand	
1 fiskeriintendent	Bo 1
1 biträdande fiskeriintendent	Ae 25
4 förste fiskeriinspektörer, därav 1 alternativt förste aktuarie	Ae 23 ¹
2 fiskerikonsulenter	Ae 17
5 fiskerikonsulenter	Ae 15
1 kontorist	Ae 9
2 kontorsbiträden	Af 1-Ae 5

B. Sötvattenslaboratoriet

1 föreståndare	Bo 1
1 laborator	Ao 26
2 laboratorer	Ae 26
1 fiskeriassistent	Af 15-Ae 19 ⁴
1 kontorist	Ae 9
1 expeditiionsvakt	Ao 7
2 förste institutionsbiträden	Ae 7
1 kanslibitråde	Ae 7
3 institutionsbiträden,	
högst	Ae 5
2 institutionsbiträden,	
högst	Ag 5
1 kontorsbiträde	Af 1-Ae 5

¹) För erhållande av tjänst som förste fiskeriinspektör i A 23 förutsättes i regel viss tids provtjänstgöring. ²) Personalen i mellersta distriktet skall vid behov biträda jämväl i övre och nedre södra distrikten. ³) Å personalförteckningen uppföres en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ao 21. Denna tjänst skall vid uppkommande vakans utbytas mot tjänsten som förste aktuarie i lönegrad Ae 23. — För erhållande av tjänst som förste fiskeriinspektör förutsättes i regel viss tids provtjänstgöring. ⁴) En tjänst som förste fiskmästare i Ao 15 föres å övergångsstat.

Mellersta distriktet, Gävle ²	
1 fiskeriintendent	Bo 1
2 förste fiskeriinspektörer, därav 1 alternativt förste aktuarie	Ae 23 ³
1 fiskerikonsulent	Ae 17
1 fiskerikonsulent	Ae 15
1 kanslibitråde	Ae 7
Övre södra distriktet, Örebro	
1 fiskeriintendent	Ao 26
Nedre södra distriktet, Göteborg	
1 fiskeriintendent	Ao 26
Österhavets distrikt, Saltsjö-Duvnäs	
1 fiskeriintendent	Ao 26
Västerhavets distrikt, Göteborg	
1 fiskeriintendent	Ao 26
Statens fiskodlingsanstalter i Kälarne, Mörum och Älvkarleby	
3 fiskerikonsulenter	Ae 15

C. Fiskeristyrelsen

1 byrådirektör	Ae 24
(1 tjänst som förste byråsekreterare i Ae 23 indrages)	
2 förste fiskeriinspektörer	Ae 23
(2 tjänster som byråinspektör i Ae 21 indrages)	
1 kontorist	Ae 9
(1 tjänst som kanslibitråde i Ae 7 indrages)	

D. Vatteninspektionen

1 laboratorieassistent	Ae 11
(1 tjänst som laboratoriebiträde i högst Ae 9 indrages)	
2 laboratoriebiträden	högst Ae 9
(2 tjänster som institutionsbiträde i högst Ae 5 indrages)	